Melih Cevdet Anday

Rahatı Kaçan Ağaç

Melih Cevdet Anday

Rahatı Kaçan Ağaç

(Toplu Şiirleri I)

Başlarken
Rahatı Kaçan Ağaç
Telgrafhane
Yanyana
Masal
Kolları Bağlı Odysseus
Göçebe Denizin Üstünde
Teknenin Ölümü
Yaşarken

ADAM

Melih Cevdet Anday

•

Rahatı Kaçan Ağaç

ADAM YAYINLARI
©
Anadolu Yayıncılık A. Ş.

Daha önce *Rahatı Kaçan Ağaç* (1946, 1961); *Telgrafhane* (1952, 1964); *Yanyana* (1956); *Kolları Bağlı Odysseus* (1962); *Göçebe Denizin Üstünde* (1970); *Teknenin Ölümü* (1975) adlarıyla ayrı ayrı basılan bu kitaplar, şairin toplu şiirlerini bir araya getiren *Sözcükler* (1978, 1979) adlı kitapta yer almış; Adam Yayınları tarafından ilk üç kitabı eklemelerle bir araya getiren *Rahatı Kaçan Ağaç* (1985, 1993) iki kez, *Kolları Bağlı Odysseus* (1985, *Göçebe Denizin Üstünde* ile birlikte) ve *Teknenin Ölümü* (1985) ise birer kez basılmıştır.

Birinci Basım : Eylül 1996

Kapak Tasarımı : Zeynep Ardağ

96.34.Y.0016.259

**ISBN 975-418-393-7**

# Melih Cevdet Anday

●

# Rahatı Kaçan Ağaç

Toplu Şiirleri I

Başlarken/Rahatı Kaçan Ağaç/Telgrafhane/Yanyana/Masal
Kolları Bağlı Odysseus/Göçebe Denizin Üstünde
Teknenin Ölümü/Yaşarken

ADAM

# BAŞLARKEN

*Yapraklı yollar gibi*
*Gidelim bahçelere*

# UKDE

Bir gün ışığa döner yaprak,
Üzümler kızarır kütükte,
Elbette diner bu sağanak,
Kaybolur içimdeki ukde.

Sandalımı bırakmıyor su,
Silinmiş dönüp baktığım iz,
Çoktandır kaybettiğim arzu,
Boşuna çırpındığım deniz.

Dudağımı ıslatan zemzem,
Testisinde çökmesin dibe,
Rüzgârla dağılacak madem,
Bu yolu kapayan eksibe.

Bir gün ışığa döner yaprak,
Üzümler kızarır kütükte,
Elbette diner bu sağanak,
Kaybolur içimdeki ukde.

## BEKLEMEK

Bunca yıldır kimi beklemişim ben,
Nedir içimde bu altın ağarma?
Hangi ses her gece ve hangi yerden
Sonsuzluğuna beni çağırmada.

Duyuyorum çok uzaktan gelenin
Kanatlarını cama vurduğunu,
Duyuyorum titreyip durduğunu
İçimde bu gecikmiş beklemenin.

Yakın mı fısıldayacağın gece
Benim umduğum sabahı ey rüya?
Bak zaman bu ömrü sürüklemede
Yıldızları bizim olan kıyıya.

## SON LİMAN

Artık sesler bile kesildi,
Şarkı mı, dua mı bu biten?
Ah geceler güne dönmeden
Son limana ulaştı gemi.

Okşuyor anne çocuğunu
Ve mangalda külleniyor kor,
Neden bilmem artık açmıyor
Ruhta huzur tomurcuğunu.

Ateşini kaybetti alın,
Şimdi bütün rüyalar yarı,
Bulsam bulsam artık dünyamı
Kızıl kavsinde arıların.

## DÖNECEĞİM

### I

Dağıtır saçlarını ve yalvarıp uzaktan
Mavi bir iklim gibi çağırır beni sesin,
Tertemiz göklerinde dal dal erguvan açan
Rüyalarıma ışık ve özlem serpmektesin.

### II

Bir mayıs sabahını yaşayacak böcekler
Çılgın karanfillerle dolacak yeşil saksın,
Ve sen bir fidan gibi yeşermiş olacaksın,
Serin, çakıl yollarda kuşlar birikecekler.

# RAHATI KAÇAN AĞAÇ

## NETİCE

Niçin senelerce bütün kuşlara
Mavi denize ve mavi göğe
Hep şiir yazmak için baktım?
Hâlâ hatırlıyorum o günü
Uzun bir hastalıktan kalkmıştım
Yalnız ilk bakışımda camdan
Deniz denizdi, bir defaya mahsus...

Yarım metreyi aşan bu kol
Nasıl tutar gemi direklerini uzaktaki
Ve güzelim çakılları derinlerde...

Kuş her isteyene türküsünü söyler
Ağaç şairin gidemeyeceği yerde
Gök onu sevenlere kaçmış...

## ALIŞAMADIM

Bu dünya ne tuhaf
Alışamadım bir türlü denize,
Beş kıtaya, insan sesine.
Her gün yeniden düşünüyorum hepsini.
Alışamadım desem doğrudur
Ellerime.

# YOLCULUK ŞİİRLERİ

## I

Bir kere ben
Çok uzun bir tren yolculuğunda
Evimdeki yatağımı düşünüp
Uyuyamamıştım.
Bu gece neden uyuyamıyorum
Evimdeki yatağımda?

II

Meğer ne tuhaf şeymiş
Kavuşmak!
Şimdi ben
Uzak ülkelerin birinde
Çocuk bahçelerinde oturmuş,
Ya da üçüncüsünde bir trenin
Limon, üzüm, portakal
Yerken yanımdakiler,
Ya da
Yağmurlu bir gece yarısı
Bir garda
Tren beklediğim zaman
Kavuşmayı düşünemeyeceğimden korkuyorum.

# MUTLULUK ŞİİRLERİ

## I

Şiirlerimde sen olmadığın zaman
Onları neden bitiremiyorum?

II

Balkonunun altında
Düş kurarak uyuduğunu düşünmek
Bana bu gece yalnızlığımı
Ve mutluluğumu hatırlatıyor.

III

Bir şiir yazmak isterdim
"Eski zamanlardaki gibi güzel"
Adlı,
Eğer mutlu olsaydım.

IV

Gece yarısı seni balkonunda görünce
Neden sokak sokak dolaşıp
Mutlu insanları arıyorum?
Sevgilim
Sen olmasaydın
Ben de ağaçlardan, kuşlardan
Söz edebilirdim.

## AĞIZ MIZIKASI

Dün gece yatmak üzere iken
Evin önünden biri geçti,
Ağız mızıkası çalarak...
Ve bana çocukluğumda
Akşamüzeri mangal yaktığımız
Bahçe kapısını hatırlattı
Emniyet Sandığındaki evin...

## YOLCULUK

İyi huylu serseriler, taş kırıcılar
Hırsızlar, gemiciler, fakir şarkıcılar

Ve bütün sevdiklerim elveda bu kere
Daha uzak bir yerde buluşmak üzere

Şimdi kuşlar kanatlarını tek vuruşta
Şehirler geçiyorlar bir baştan bir başa

Bitmeden gençliğim bana da gelse sıra
Sakin ağıllardan baksam bu yıldızlara

Ve yol desem yol; fecir, güneş, yağmur, rüzgâr
Uykular yıldız ışığında ve yol tekrar...

Yolculuğum gecelerce sürse karada
Tek başıma geçen uzun günlerden sonra

Bir sabah yaklaştığımı görünce şehre
Birden bağırıversem: İşte Kahire...

Ve uzakta kubbeleri seçtiğim zaman
Sevinçle haykırsam adını: Efganistan...

Ah açık bulsam kapılarını evlerin
Aldatılmamış, taze ve beyaz bir gelin

İri memelerinden emzirse kızını
Söylese kalbim unutulan şarkısını

Ve en sonra size bir limanda rastlasam
Bütün bir gece uykusuz kalsam anlatsam

İyi huylu serseriler, taş kırıcılar,
Hırsızlar, gemiciler, fakir şarkıcılar...

## BİR MİSAFİRLİĞE

Bir misafirliğe gitsem
Bana temiz bir yatak yapsalar
Her şeyi, adımı bile unutup
Uyusam...

## ISLIK ÇALMAK

Balıklar için deniz lazım
Sevişmek için işsiz olmak,
Ve geceleri yatakta
Duymamak için tabanların sızısını
Zengin olmak lazım.

Oysa ıslık çalmak için
Bir şey lazım değil.

## YENİ BAŞTAN

Tam üç ay hasta yattım
Kendimi bilmeden;
Ve şehrin sokaklarını
Tavlada dübeş kapısını
Sevdiğim kızın yüzünü unuttum.
Şimdi ne güzel yeni baştan
Yürümeye ve sevmeye başlamak...

## SERÇE

Çamaşır asılı ipte
Duran küçük serçem
Bana acıyarak mı bakıyorsun?
Halbuki ben güneşin
Ve ilk beyaz yaprakların altında
Senin uçuşunu seyredeceğim.

## ELLERİMİZ GİBİ

Hayvanlar konuşmadıkları için
Kimbilir ne güzel düşünürler,
Tıpkı ellerimiz gibi.

Ah, okumaya başlamadan önce
Çiçeklere su vermek lazımdır.

## RAHATI KAÇAN AĞAÇ

Tanıdığım bir ağaç var
Etlik bağlarına yakın
Saadetin adını bile duymamış
Tanrının işine bakın.

Geceyi gündüzü biliyor
Dört mevsimi, rüzgârı, karı
Ay ışığına bayılıyor
Ama kötülemiyor karanlığı.

Ona bir kitap vereceğim
Rahatını kaçırmak için
Bir öğrenegörsün aşkı
Ağacı o vakit seyredin.

## KIŞLANIN ORTASINA YAĞMUR YAĞDI

Kışlanın ortasına yağmur yağdı
Talim yeri suyla doldu
Kafamda sevdiğimin adı
Askerde hatırlamamak olmaz.

Denizi gören pencereye git
Üzerinden mahzunluğu at
Gözlerim karıncalara ziyafet
Bu asker esvabiyle ağlanmaz

Demir kapı mezarlığın karşısı
Vakit gecenin ortası
Dudağımda yemen türküsü
Nöbette şiir yazılmaz.

## ÖLÜ

O şimdi yalnızdır.
Anasız, babasız,
Şapkasız, elbisesiz.
Her şeyi arkada bıraktı.
Ne konuşacak arkadaşı,
Ne okuyacak kitabı var,
Yalnız
Yapayalnız.

Benim bir ödevim var
Yaşamak için geldim dünyaya
Ama nedir bilmeden saadet
Araya araya.

Bazan düşünüyor da insan
Hiçbir şeyden haberi yok toprağın,
Saadet yüzünden açmışız aramızı
Bu ağaçtan, bu yıldızdan, bu kuştan.

Ömrüm oldukça şiir yazacağım
Selam olsun benden arda kalanlara
Bilsinler yürüdükleri yolları,
Oturdukları masayı bilsinler.

Kıymasınlar taşıtlarda geçen vakitlerine
Bilirim bir sevgili bekler durakta
Şunu anladım ki bu fani hayatta,
Yol daha uzunmuş vuslattan.

Kan ter içinde koşmuşun ama kaçmış vapur
Zarar yok, denize bak yeni baştan
Her şey öyle taze, öyle güzel ki
Bitmez, tükenmez dünyadaki maceran...

Biz bir kumaş dokuyoruz
Güle ağlaya,
Ne mesuduz, ne bedbahtız
Başka, bambaşka.

## ALATURKA

Çık benim şair tabiatım, çık orta yere
Fakir güzelinden söyle
Hasret ateşinden çal
Çal, söyle benim derdimi sevdalı sesinle.

Hep bilinen şarkılar gibi olsun
Hani, dil-i biçâreden
Sun da içsin yâr elinden
Yani bilinen şarkılardan olsun.

Yeni sözler arama nafile
Derdim yeni olsa anlarım
Gel, hazırından söyle bu akşam
Üzme yetişir, üzme firakınla harabım.

Sonunda ah çekeriz derinden
Kim anlayacak sahiden olduğunu
Sen söyle yalnız
Zülfündedir baht-ı siyâhım bestesini
Dede'den.

## AĞAÇLARIN YUKARDAKİ YAPRAKLARI

Uzanılmaz.
Kuşlara ve güneşe mahsustur.
Hiçbirimizin haberi olmasın
Yukardaki yapraklardan...

## RÜYA

Bir rüya gördüm gündüz uykusunda
İncecikten bir kar yağıyordu
Sabahat'im hasta yatağında doğrulmuş
Bir aydınlığa bakıyordu
İncecikten bir kar yağıyordu
Bahriyeli ağabeyimi düşünüp
Erzincanda annem ağlıyordu.

Kar yağıyordu.

## NOKTÜRN

Bu gece başımı alıp gideceğim
Yağmurun bittiği yere,
Orayı çocukluğumdan beri merak ediyorum.
Belki şu anda bir ebemkuşağı
Mersin ağaçlarının üzerinden
Yalnız geceleri yaşayanların
Elleri ve gözleri için
Doğmuş bulunuyor.

## İKİNCİ HARBİ UMUMİ

Nasıl sabrettim bugüne kadar.
Ölümden söz etmemek için,
Farkına varmamak mümkün mü?
Cigaram acı işte,
Âşık olmak gayri kaabil,
Uyanmanın tadı kalmadı.
Birinci Harbi Umumide doğmuşum
Bizim hesabı kesmek için
İkincisine ne lüzum vardı?

## FOTOĞRAF

Dört kişi parkta çektirmişiz,
Ben, Orhan, Oktay, bir de Şinasi...
Anlaşılan sonbahar
Kimimiz paltolu, kimimiz ceketli
Yapraksız arkamızdaki ağaçlar...
Babası daha ölmemiş Oktay'ın,
Ben bıyıksızım,
Orhan, Süleyman Efendiyi tanımamış.

Ama ben hiç böyle mahzun olmadım;
Ölümü hatırlatan ne var bu resimde?
Oysa hayattayız hepimiz.

# EVLÂD-I ŞÜHEDA

Duvardaki çatık kaşlı resim
Her yana aynı anda bakar
Sağında dur veya solunda.
Duvardaki çatık kaşlı resim
Kardeşti, babaydı eskiden,
Bu yıl büyükbaba, kayınpeder.
Kılıcı sandık odasında durur,
Samur kürkü satıldı
Şehit babamızdan kalan ne?
1600 kuruş üç ayda
Ve beş paralık posta pulları
"Evlâd-ı şühedaya mahsustur."

## ÖLMÜŞ BİR ARKADAŞTAN MEKTUP

Eskisi gibi yaşıyorum
Gezerek, düşünerek
Yalnız biletsiz biniyorum vapura, trene
Pazarlıksız alışveriş ediyorum
Geceleri evimdeyim, rahatım yerinde
(Bir de sıkılınca pencereyi açabilsem)
Ah... başımı kaşımak, çiçek koparmak
El sıkmak istiyorum arada bir.

## TESELLİ

Ben öldükten sonra hiç kimse
Benim de bir zamanlar kendileri gibi
Gördüğüme işittiğime inanmayacak.
Hatta Yunus Emre'yi okuyanlar bile inanmayacak,
Dilimin söylediğine;
Fotoğraflarımın da bir şey ispat edeceğini sanmıyorum.

Fakat vapurdan çıktığımı
Yahut tramvaya bindiğimi görmüş olanlar,
Veya şapka çıkardığımı hatırlayanlar
Kaabil değil inkâr edemezler yaşadığımı.

## MEZARLIK

Bir gün biz de bu parka geleceğiz
Ahbap arkadaş omuzunda
Ve dağlara, taşlara benzeyeceğiz
Öyle sessiz, öyle manidar...

Konuşmak yok artık bu yerde
Yolculuk hevesi, avarelik yok
Evine, toprağına bağlı herkes
Muharebe derdi, para derdi yok.

Yalnız, yaşayanlar için midir, diyor mezarlık
Toprak üstündeki her bitki?
Yerin dibine doğru büyüyenler de var
Hep yaşayanlar için mi?

Belki de ağaçlardan yukarıya doğru
Uzayan bir şey vardır mezarlardan
Sonsuz özgürlüğe benzer bir şey
Öyle sessiz, öyle kocaman.

Bir bu tesellisi kaldı mezarlığın
Yoksa ölünün hali yaman.

## SENDEN UTANIYORUM

Senden utanıyorum deniz kenarı
Hep böyle işsiz olduğum
Böyle parasız kaldığım zamanlar mı
Ziyaretine geleceğim?
Bak yarın memuriyete başlıyorum,
Öbür gün evleneceğim galiba,
Artık seni bizim evde beklerim
Deniz kenarı.

36.7

Madem otuz altı yediye düşmüş ateşin
Demek çıkışın yakın hastaneden
Benim dal gibi zayıfım, güzelim
Ne dilersen dile benden.

Esiri aşkın olmuşum cânâ
Kafamın ve kolumun gücü senden
Ben fakir, şair doğmuşum
Ne dilersen dile benden.

## YÖRÜK MEZARLIĞI

Çorakta bir davar sürüsü gibi akpak
Düşünür köye karşı yörük mezarlığı.

Düşünür eski günleri.. iskândan önce
Yörük durmaz göçer, davarı nerde orda
Ha ova kırında, ha yukarı illerde
Düşünür eski günleri.. iskândan önce.

Bir gün bırakıverirlerdi bütün işi
Toplanır ateş kenarında konu komşu
Kıl çadırlar sökülürdü sabaha karşı
Bir gün bırakıverirlerdi bütün işi.

Toplanır rençper köylüsü yollar boyuna
Geride kalmanın yaman hüznü ruhunda
Biz yeniliğin ve özgürlüğün peşinde
Toplanır rençper köylüsü yollar boyuna.

Ağlar bu mezarlıkta yörükler her gece
Bıkıp iri yıldızları davar sanmaktan
Düşünür eski günleri.. iskândan önce
Geride kalmanın hüznü yamanmış yaman.

## HER GECE BÖYLE DEĞİLİM

Benim de öyle akşamlarım vardır.
Kapıdan girince anama sarıldığım,
Çocuklara karamela ve çekirdek getirdiğim,
Meyhaneye uğramadan çakır keyif,
Düşmanım yok,
Gündeliğim cebimde,
Küfretmeden
Öyle tasasız döndüğüm akşamlar..
Benim de öyle akşamlarım vardır.

Her gece böyle değilim.

## YALAN

Ben güzel günlerin şairiyim
Saadetten alıyorum ilhamımı
Kızlara çeyizlerinden bahsediyorum
Mahpuslara affı umumiden...
Çocuklara müjdeler veriyorum
Babası cephede kalan çocuklara...

Fakat güç oluyor bu işler
Güç oluyor yalan söylemek...

## BİZDEN SONRA

Haydi burda öl dediler bana
Ölmek istemiyorum demedim
Demedim ama
Şimdi bilmek istiyorum
Toprak gene bizim zamanımızdaki gibi mi sürülecek?
Tezgâh başında çalışırken
Gene denizde, güneşte mi kalacak adamın aklı?
Biz nasıl olsa öldük.
Artık ne çiçek koklamak.
Ne de ötekine berikine içerleyip
Rakıya sarılmak var bizim için?
Hiç, hiçbir şey kalmadı.

Bari bizden sonra ne olacağını bilsek...

## GÜN BATARKEN

Yapacak iş o kadar çok
Gün o kadar uzun ki,
Komşuya yardım edilebilir,
Düşmanla kavga edilebilir
Ve bir kızıllık içinde gün batarken
Vakti kalmamıştır artık insanın
Çıldırmak ve kafiye aramak için.

## YENİ YOL

Vakit gelmiş
Dilimin çözülmesi vakti
Gece yarısından bir saat sonra
Uykum kaçıp gitmiş

Bir ben uyanıvermişim bu saatte
Sözüm var söyleyecek besbelli
Uyuyun, uyuyun daha iyi anlamak için
Mutlu edeceğim hepinizi

Size her şeyin kolay ve sade olduğunu öğreteceğim
İmkânsız saadeti icat edenlere inanmayın
Harbin gereğinden bahsedenlere inanmayın
Size hayatın kolay ve sade olduğunu öğreteceğim.

Kendimde iyilik ve doğruluk hissediyorum
Büyük bir yolculuğa başlangıç
Ey haksızlığın ve yalanların amansız düşmanı aklım
Ve ey kalbimdeki sonsuz aşk
İkinize güveniyorum.

*Yatmak*
Her gece geç vakit döndüğüm oda
Sağda, çok eskiden
Ebegümeci topladığımız bayırların
Kaygısız çocuğunu tanıyan yatak
Başında annemin koyduğu sürahi
*Uyumak*
İnsanlar rüya görürler uykularında
Bunların kimi güzeldir,
Uyandığımız vakitlerde bile
Sürenleri bulunur.
*Kalkmak*
Eskiden büyükannemin
Abdest almaya kalktığı saatta
Kimler geçiyor sokaktan?
Ben böyle bir zamanda duymuştum
Bir sevdiğimin öldüğünü,
Şimdi belleğimde yalnız adı var,
Bir de herkesten önce uyanan
Acı fabrika düdüğü.
*Ve yaşamak*
Geçtiğim yollardan görünen arka balkonlarda
Yıkanmış kadın çamaşırları sallanır
Akşamüstü nehir boyunda buluştuğumuz zaman
Sevgilim sabun kokar.

# TELGRAFHANE

## LİRİSM

Lirism her şeyden önce lirism
Maddeden tarihten İsa'dan önce
Soldan önce, sağdan önce
Aç karnına bolca lirism

Lirism kaş göz
Lirism sağduyu
Kimi yerde istakoz
Kimi yerde fasulyenin suyu

Ne ilâhî şeydir o lirism
Kimine cepken cepken cepken
Kimine kimine kimine yelek
Ah ben lirismi pek severim

Mesela şu çorbanın
Tuzu biberi iyi,
Yağı âlâ çok âlâ
Peki hani lirismi

Lirism Sulukule
Lirism Büyükada
Lirism sudan ucuz
Lirism aslan ağzında

## DAYAN

İşte gün başladı
İşte yeniden gün başladı
Her şey yeniden başladı
İşte güneş, işte kolların
İşte potinlerin, urbaların
İşin gücün yeniden başladı
İşsizliğin yeniden başladı
Yeniden başladı
Açlığın, susuzluğun...
Dayan bre Melih
Her şey, her şey yeniden başladı

## SEVDA RÜZGÂRI

Amanın bana bir hal oldu
Bir hal oldu a dostlar
Amanın beni bir rüzgâr aldı
A dostlar bir rüzgâr aldı
Bu rüzgâr ne rüzgârı
Amanın sevda rüzgârı
Sevda rüzgârı a dostlar!

## BİR İLKBAHAR
## ŞİİRİNE BAŞLANGIÇ

Hava ne kadar güzel öğretmenim
Yollar, ağaçlar, kuşlar ne kadar güzel
Yeryüzü pırıl pırıl öğretmenim
Gizlisi saklısı kalmamış dünyanın
Nesi var nesi yok dökmüş ortaya
Bütün bitkiler, bütün hayvanlar, bütün taşlar
Sürüngenler, konglomeralar, serhaslar
Hepsi hepsi ortada öğretmenim.
Ne olur biz de gidelim
Burda kalsın kitaplar
Burda kalsın iğneli karafatmalar
Kollarından bacaklarından gerilmiş kurbağalar
Burda kalsın hepsi
Bomboş kalsın evler okullar
Hapishaneler, hastaneler...
Öğretmenim, sevgili öğretmenim
Sırtımıza alırız hastaları
Kimbilir ne özlemişlerdir kırları...
Ya mahpuslar
Ne sevinirler kimbilir
Sarılıp sarılıp öperler adamı.

## ÇOCUKLUĞUMUN GÜNDÜZ UYKULARI

Çocukluğumun gündüz uykuları
Bana gene o mutluluğu verir misiniz?

Bir yaz öğlesinde yatıp uyusam
Başlasa bir uğultuya ağaç rüzgâr deniz

Mutlaka bir dolaşan vardır sofaları
Ölülerim, şimdikiler... Hep bir evdeyiz

Uyandığım zaman da şöyle birazcık
Aldanır, avunur muyum dersiniz?

## SENİ DÜŞÜNÜYORUM

Çocukluğunu düşünüyorum Emilia
Deniz boyundaki ıssız yolu sabahleyin
Hani saçların, atkın uçuşurdu rüzgârda
Kokusunu duyuyorum bembeyaz gömleğinin
Seni kucağıma alıyorum Emilia

Ben büyüttüm seni, ben yetiştirdim
Bugüne bu sevdaya
Toprağım ekmeğim kitabım şiirim
Sen ne varsa iyiden doğrudan yana
Gözümün nuru, başımın tacı, efendim.

## ŞINANAY

Ada vapuru yandan çarklı
Bayraklar donanmış cafcaflı
Simitçi kahveci gazozcu
Şınanay da şınanay

Müslümanı yahudisi urumu
İsporcusu ihtiyarı veremi
Kiminin saçı uçar, kiminin eteği
Şınanay da şınanay

Estirir de Ada yeli estirir
Seni sevindirir beni küstürür
Lüküs kamarada kimler oturur
Şınanay da şınanay

## DÜNYA GÜZELİ

**Hadi bir tanem gene söyle**
**Kim kimin dünya güzeli**
**Kim kime deli divane**
**Ne olur gene söyle**
**Hadi benim dünya güzelim**
**Hadi canım**
**Hadi söyle!**

# HAZİNELER İÇİNDESİN

## GÖKYÜZÜ HARİTASI

Bana bak ölümsüz ruhum
Ben ölürsem, kulağında olsun,
Sakın sen gökyüzüne çıkma
Büyükayı, Küçükayı,
Akrep, yılan, çıyan,
Öküz, boğa...
Hepsi yukarda.

Hiç sırası değil, sakın ha!

## TOHUM

Dörtnala haberci ilkyazdan
Aşağdan inceden beyazdan
Dumanı tüten sıcak tohum
Dolan kara toprağı dolan
Ulaş yeryüzüne ak tohum

Hey gücüne kurban olduğum
Dağ taş dinlemezim hey aman
Göster o gül yüzünü göster
Önce yeşil yeşil bak tohum
Sonra sarı sarı gülüver

Donansın donansın daneler
Kız oğlan kız, alaca kına
Tarlalar sebil tek bedava
Ver güzelim ver yiğitim ver
Pir aşkına fakir aşkına

Anladım farkı neden sonra
Tohumdan başka şeymiş bitki
Bu küçük deli fişekteki
Ne ki? Ağaç mı allı pullu
Yoksa ayrık mı, başak mı ki?

Kim bilecek... Kapalı kutu
Ama bulut, yağmur bulutu
Gelir kararır nerdeyse
Tohum altta nefes nefese
Kulağı gök gürültüsünde.

## DÜZENLİ DÜNYA

Bayılırım şu düzenli dünyaya
Kışı yazı
Baharı güzü
Gecesi gündüzü sırayla.
Ağaçların kökü içerde
Bütün ağaçların kökü içerde
Dağların başı yukarda
Bütün dağların başı yukarda
İnsanların aklı başında
Bütün insanların aklı başında
Beş parmak yerli yerinde
Baş işaret orta yüzük serçe.
Diyelim kalksa da serçe
Orta parmağa doğru yürüse
Ne haddine!
Yahut akasyanın biri

Başını toprağa daldırdığı gibi
Bir gezintiye çıksa
Merhaba kestane, merhaba çam
Selâmün aleyküm, aleyküm selâm
Kimsin nesin nerelisin derken
Laf açılır mı bizim akasyanın kökünden...
Bir uğultudur başlar rüzgârda
Kökü dışarda, kökü dışarda!
Yahut ne olur koca bir dağ
Başaşağı gelsin...
Aman Allah göstermesin.
Bayılırım şu düzenli dünyaya
Altta ölüler
Üstte diriler
Gel keyfim gel!

## MEDENİYET

Şu haline bak da utan
Ne okuma bilirsin ne sayı
Ne üstünde var ne başında
Ne midende ne kursağında
Bari gel de görgünü arttır
Medeniyet öğren ayı.
Yemek masası nedir, peçete nedir,
Çatal bıçak nedir gör!
Giymek şart değil ya,
Ayakkabı gör, gömlek gör,
İngiliz kumaşı gör, naylon çorap gör,
Jartiyer bile görsen faydası var.
Tarak deyip de geçme
Saçını tara da gör
Kafan nasıl işlemeye başlar.
Kanalizasyon gördün mü sen hiç?
Gel de kanalizasyon gör,
Yemek şart değil ya,
Döner kebap gör, su böreği gör,
Ekmek gör be ekmek,
Ne görsen faydası var!

## AHLAK

Ahlak kalmadı dünyada
Kiracısı öyle, işçisi öyle
Hani köylü saftır derler a
İnanma
Cırrr
Kapı
Kim o?
Dilenci.
Kuru ekmek verirsin beğenmez
Taze ekmek senin nene!
Kalmadı, dedim ya, kalmadı
Ahlak kalmadı memlekette.

# TARİH OKURKEN

"Namık Kemal, Kanun-u Esasi münasebetiyle Abdülhamid'e verdiği mütalâanamesinde, mutlak müsavatın mümkün olamayacağından bahsederken, aksi takdirde İstanbul'da o zaman pek tanınmış bir deli olan Çıplak Mustafa'nın zekâda Sait Paşa ile — o zamanki mabeyin feriği — servette Sarraf Zarifi ile ölçülmesi lazım geldiğini söyler. Bu demektir ki, insanlar müsavi doğmadıkları gibi, müsavi yaşamazlar da. Fakat Kanun karşısında müsavidirler."

(On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi — A.H.Tanpınar)

Mabeyin feriği Sait Paşa'nın
Sarayı korumak işi
Bir Sarraf Zarifi Bey, bir de Çıplak Mustafa
Etti mi üç kişi.
Kim ola Sarraf Zarifi
Adı üstünde sarraf
Şıkır şıkır altın saymak işi
Ya kim ola Çıplak Mustafa
O da şehrin delisi
O da şehrin fakiri
Biri korur, biri sayar, biri...

Korumak, saymak, soyunmak işleri
Korumak, saymak, soyulmak işleri
Tarih bin sekiz yüz yetmiş altı
Tanrı bu üç kişiyi hür yaratmıştı
Kanun da onları eşit kıldı
Oldu bitti
Sait Paşa, Sarraf Zarifi, Çıplak Mustafa
Sarraf Sait, Zarifi Paşa, Çıplak Mustafa
Sait Zarifi, Sarraf Paşa, Çıplak Mustafa
Çıplak Mustafa, Çıplak Mustafa, Çıplak Mustafa...

## 4x400 ENGELLİ

**(Hızlanarak okunacak)**

Birinci Osman
Birinci Orhan
Birinci Murat
İkinci Osman
Üçüncü Orhan
Dördüncü Ahmet
Beşinci Mehmet
Üçüncü Osman
Altıncı Mehmet
Dayan Mehmet
Dördüncü Osman
Yedinci Ahmet
İkinci Osman
Üçüncü Mehmet
Mehmet birinci.

# HAYVANAT BAHÇESİ

— Kuşlar Bölümü —

Merhaba küçük kuşlar merhaba
Nedir bu sessizlik, hani selam sabah
Hani fiskoslar, gülüşmeler, fıkırtılar
Ahlar, oflar, naralar, çığlıklar...
Nerde, sevda şarkıları nerde
Göksu safaları, Kâğıthane safaları
Alemdağ, Çırçır, Anadoluhisarı...
Anısı da mı kalmadı o günlerin
Yakışmıyor böyle susup oturmak doğrusu
Yakışmıyor birinize
Kartal mı sandın kendini serçe
Ya sen saka kuşu
Hani tenekelerin, hani çeşme başı
Merkebin sırtında Kayışdağ suyu
Çocuk sesleriyle dolu Enez küpleri
Bakır maşrapalar, beyaz tülbentler...
Merhaba dut yemiş bülbül
Ne düşünüyorsun böyle
Dut yediğin günleri herhalde
Hani o günler diyorsun

Merhaba arpacı kumrusu
Düşün dur bakalım ispinoz kuşu
Düşünün bütün kuşlar düşünün
Başınıza gelen işi
Bunu yapan iki buçuk kişi
Çoğu erkek azı dişi
Azı dişi köpek dişi
Ey ağrılarla çıkan yirmi yaş dişi
Merhaba muhabbet kuşu
Bil bakayım sevdiğim kızı
Kalmadı değil mi güzelim dünyanın
Tadı tuzu.
Sana da merhaba kafiye kuşu
Zır zır zır zır
Kaynana zırıltısı
Bak sapıtıverdin işi.

## ZAVALLI ETEM

Zavallı Etem
Çok çekti geçen kış
Bütün kışı parklarda geçirdi
Şimdi durumu iyi
Sanatoryumda
Verem.

## HAZİNELER İÇİNDESİN

Mehmet
Hazineler içindesin
Bu toprağın altında ne var ne yok
Kömür bakır altın demir
Hepsi senin, hepsi senindir
Çıkar çıkarabildiğin kadar
Ne çıkarırsan
Hepsi benimdir.

## APARTIMAN

Dün iki katlıydı
Bugün üç katlı
Derken
Dört katlı, beş katlı, altı katlı...
Yükseliyor efendim yükseliyor
Memleket yükseliyor.

# ÇÜRÜK

## BOĞAZİÇİ'NDE AYIN ON DÖRDÜ

Ben Boğaziçi'nde ayın on dördü
Nazlı nazlı, aheste beste... Derken zil zurna
Def keman dümbelek çiftenağra
Hey babam hey...
Yamandır Boğaziçi'nde ayın on dördü yaman
Çileden çıkarır adamı dinden imandan eder
Komaz zengin fakir farkı
Kör eder, sağır eder, dilsiz eder.

Kimi der ki, "Gel de inanma Allaha
İspatı işte ortada
Bu şehrâyin, bu nur...
Yeter ki ruh olsun insanda.
Ruh ruh... Üst tarafı yalan
Para mal mülk han hamam yalan
Şu karşıki koru benimdir ya
Şu yalı, şu çayır, şu fabrika
Ama sonra
Sonunda fakir zengin bir arada."

Bir yanda pırıl pırıl Göksu testileri
Ayışığında dipdiri, büyümekte kolları, elleri...

Bir yanda ağlar, alabanalar
Yavaş yavaş uyanan fakir balıkçı köyleri
Bir yanda yalılar, sahilsaraylar
Kimi yanmış, kimi çökmüş, kimi...
Kiminin Hürriyet'te beli bükülmüş
Kiminin Hürriyet'te atılmış temeli.
Bir yanda betonarme kübik yalılar
Betonarme kübik yalıların salonlarında
Mor kadife yastık üstüne çiğ beyaz
Yağlı boya hülyalı bir mehtap.
İki sahil boyunca yalılar
Eski yalılar, yeni yalılar
El ele diz dize sıralanırlar
Şevki Paşa yalısı, Zarifi Bey'in yalısı
Elmasyan'ın yalısı, Sabuncular'ın yalısı
Mısırlı'nın yalısı, Arnavut'un yalısı, Acem'in yalısı
Amcanın yalısı, dedenin yalısı, silsilenin yalısı
Ali Bey'in, Hasan Bey'in, Hüseyin Bey'in yalısı
Yezidin yalısı, hınzırın yalısı, domuzun yalısı
Kedinin köpeğin yılanın çıyanın yalısı
Yalısı da yalısı da yalısı da yalısı.

AÇLAR

AÇ
AÇ
AÇ KAPIYI BEZİRGÂNBAŞI
AÇ
AÇ
BEZİRGÂNBAŞI
AÇ
AÇ
AÇ
AÇ

# ÇÜRÜK

Akasya ağaçları akasya kokuyor
Bahçelerde güller gübreler kokuyor
Geçen otomobil benzin kokuyor
Otomobilin içindeki kadın lavanta kokuyor
Kadının lavantası dehşet kokuyor
Bu lavanta kokusunu koklayan adam ne kokuyor
Rakı kokuyor
Kızlar oğlanlar ter kokuyor
Hastaların kapanmamış yaraları kokuyor
Sağlamların açılacak yaraları kokuyor
İnsanların elleri, gözleri, kalpleri kokuyor
Açlıktan nefesleri kokuyor
Çürüyen dişleri, derileri, beyinleri kokuyor
Duyguları, düşünceleri, sesleri, sözleri kokuyor
Yazdıkları, okudukları kokuyor
Çürüdükçe kokuyor
Kitaplar, dergiler, afişler, mektuplar kokuyor
Dostluklar, aşklar, arkadaşlıklar kokuyor
Havalandırılmamış odalar kokuyor
Havalandırılmış odalar kokuyor
Sofalar, evler, apartımanlar kokuyor
Mahalleler, şehirler, memleketler, kıtalar kokuyor
Çürüdükçe kokuyor
Duymuyor musunuz kokuyor
Kokuyor kokuyor kokuyor kokuyor.

## ÇARE YOK

Anladık ölüme çare yok
Kazaya belaya çare yok
Saç dökülmesine
Yüz buruşuğuna çare yok
Anladık çare yok
İşsizliğe de mi yok
Açlığa da mı yok
Anlamadık gitti
Çare yok.

## TABUTÇU DÜKKÂNI

Yeni tabutlarımız geldi
Bayanlar için baylar için
Çocuklar için büyükler için
Kısalar, uzunlar, şişmanlar için
Boy boy, biçim biçim
Yaldızlı, kakmalı, hareli
Tabutlarımız geldi
1952 modeli.

## TELGRAFHANE

Uyuyamayacaksın
Memleketinin hali
Seni seslerle uyandıracak
Oturup yazacaksın.
Çünkü sen artık o sen değilsin
Sen şimdi ıssız bir telgrafhane gibisin
Durmadan sesler alacak
Sesler vereceksin.
Uyuyamayacaksın
Düzelmeden memleketin hali
Düzelmeden dünyanın hali
Gözüne uyku giremez ki...
Uyumayacaksın
Bir sis çanı gibi gecenin içinde
Ta gün ışıyıncaya kadar
Vakur metin sade
Çalacaksın.

## ÇOK GÜZEL ŞEY

Yaşamak güzel şey doğrusu
Üstelik hava da güzelse
Hele gücün kuvvetin yerindeyse
Elin ekmek tutmuşsa bir de
Hele tertemizse gönlün
Hele kar gibiyse alnın
Yani kendinden korkmuyorsan
Kimseden korkmuyorsan dünyada
Dostuna güveniyorsan
İyi günler bekliyorsan hele
İyi günlere inanıyorsan
Üstelik hava da güzelse
Yaşamak güzel şey
Çok güzel şey doğrusu.

## DURSUN BEBEĞE NİNNİ

Merhaba Dursun bebek merhaba
İşte su
İşte ışık
İşte hava
İşte Dursun bebek bizim dünya

Dandini dandini dastana
Dursun bebek uyusun
Uyusun da aman çabuk büyüsün
Danalar girmiş bostana

Daha neler var neler var daha
İşte kundak
İşte hapis
İşte kavga
İşte Dursun bebek bizim dünya

Dandini dandini dastana
Bostana girmiş danalar
Böyle tosunlar doğursun yarına ninni
Bizim aslan gibi analar.

# YANYANA

*Umut bir ağaçtır*
*Gökleri sarar*

GELECEK

Protohippus atın ceddi
Dinothorium filin ceddi
Biz insanın ceddi...
GELECEK MUTLU İNSANIN.

## FALTAŞI

Havada kuş yok
Yaprak kıpırdamıyor
Deniz bi kalıp olmuş
Boşandı boşanacak

Çın çın ötüyor sessizlik
Gerilmiş kolum bacağım
Faltaşı gibi bekliyorum
Tıkanacağım.

## NERDEN ÇIKTI

Güneş çıktı ay çıktı
Yeryüzüne bitki çıktı
Hayvan çıktı
İnsan çıktı
Bunca emekten sonra
İsim çıktı, fiil çıktı...

Ya bu yalan
Bu yalan nerden çıktı?

## BİZE BAĞLI

Bu akşam da gönlümüzce bitmediyse gün
Suçun yarısı bizim yarısı günün
Sanki yapının tuğlası bizsek harcı o
Onun da iyi olması lazım
Onun da aklı kalbi namusu
Ya masmavi aydınlık ferah
Ya dikenli huzursuz bir uykusu
Gününü gün etmekten korkması lazım.

Bu akşam da gönlümüzce bitmediyse gün
Demek tümü bizim omuzlarımızda yükün
Gelin buna bir çare bulalım
Bunca olduğumuz gayrı yetmiyor
Yarın daha iyi adam olalım
Yarın daha sağlam daha akıllı
Yarın daha sevdalı daha haklı
Günün bize bağlı olduğunu bilelim.

## YANYANA

Bu gürül gürül otların yanı başında
Ağacın gölgesine değdi değecek
Tam şeftalinin kokusu başlarken
Öpüşmeye kıl kadar bitişik
Akarsuyun burnunun dibinde

Bu zulüm, bu haksızlık, bu işkence

## KAPI

Ağacın yanından geçiyorum
Ağaç yerli yerinde
Dönüp bakıversem birdenbire?

Soğuk taşlara basıyorum
Bütün ısınıyor tenim
Bu yangın bu kıyamet ne?

Güneşi yanıma alıyorum
Açıyorum önüme denizi
Ağaç taş güneş deniz
Aç biilaç hepsi.

Ben de sizdenim ben de
Yerli yerimdeyim ben de ağaç gibi
Taş gibi soğuk
Güneş gibi sıcak
Rahat mı rahat deniz gibi.

Bir gün dedim ki kendi kendime
Gözlerim de varmış demek
Ellerim ayaklarım gibi.
Bunu aklımla buldum.
Önce ellerim ayaklarım akıllandı
Sonra ellendi ayaklandı aklım
Artık işbölümü hak getire.

Ben yıktım bu kapıyı ben
Deliler gibi hayvanlar gibi
Karşıma çıktı ansızın
O mutlu güvenli doğal
O yalansız duru ilk
Yitik evren.

## AKINCI RUHLAR
yahut
## ÇALIŞAN KAZANIR

Metin ol oğlum gazozcu
Dökülen gazoz
Kırılan gazoz şişesi olsun
Zararın hadi bilemedin
Üç buçuk lirayı bulsun
Bir hafta dişini sıkar
Daha çok çalışırsın
Yeter ki akıncı ruhun bozulmasın
Girişim gücün azalmasın
Rokfeller de böyle zengin oldu

Çalışan kazanır oğlum gazozcu!

# BİLMECELER

## HİROŞİMA

Büyükbabam, babam, ben
Küçük oğlan, kız, damat...
Gelişimiz teker tekerdi
Gidişimiz cümbür cemaat.

## ATOM

*H*
Evimin bir odası var
İçinde deli döner

*Elektron*
Çat burda çat ayın arkasında
Hem burda hem ayın arkasında

*Çekirdek*
Fenerin kapısını çaldım
Zırzopun biri açtı

## ÖLÜM

Maviyi anlarsın.
Denizi anlarsın.
Mavi denizi
Zor anlarsın...

## BARIŞ

Selamımı kurda kuşa ilettim
Almayana darılmadım iyettim
Bu elmayı kırk kişiye pay ettim

# GÜZEL DÜŞ

## KÖYDE BAŞKA

Hüsnü Bey'in lastiği patlamış olur a
Lastik bi yol yapıladursun
Hüsnü Bey köy kahvesine oturmuş
Sırıtıyor köylülerin arasında.
Hüsnü Bey ne sırıtıyorsun Hüsnü Bey
Hiç mi köylü görmedin hayatında
Sizin inşaatta çalışanlar neydi
Mühürdar'daki inşaatta?
Hani küfrün bini bi paraydı...
Hani bir akşamüzeri Maçka'da
Yanından geçenler kimdi?
Hani karına demiştin ki
Bunlar adam olmaz demiştin Hüsnü Bey
Şimdi ne sırıtıyorsun Hüsnü Bey
Demek köylü köyde başka
Şehirde başka öyle mi?

## İTO

İto ne arıyorsun hey
İğne arıyorum iğne
İğneyi ne yapıyorsun
Kese dikiyorum sana ne
Keseyi ne yapıyorsun
Para koyuyorum be

İto hey İto İto
Hey İto İto hey...

## KUNDURA BOYACISINA, KİRAZ AĞACINA, ÇİNGENE KIZINA DAİR

Sabahleyin evden çıkıyorum
İnsanın işi var gücü var
Gidip bir parka oturuyorum

Bir boyacı dikiliyor der demez
Bakar da bakar potinlerime
Ne bakıyorsun bre
Keyif benim değil mi?
Boyatmayacağım işte.

Nesini boyatacaksın, diyor içinden
Bir yandan da kaşını kaldırarak
"Şu yerdeki senin mi ağabey?" diyor.
Bakıyorum, ayağımın ucunda
Leş gibi pis bir tarak,
Alıp tarağı gidiyor.

Derken işsizin, tembelin, haylazın biri
Karşımdaki sıraya oturuyor
Sadece otursa iyi
Oturmuş bir de düşünüyor.

Ne düşünüyorsun be adam?

"Ağaçları düşünüyorum, diyor
Ağaçların da yaşadığını düşünüyorum,
Kökler dallar çiçekler...
Kulağını gövdeye dayıyorum
Ağaçta gürültüler..."

Bakındı düşündüğü şeye
Sen kim ağaç kim efendi
Sen iş bulmaya bak kendine
Önce inzibat, itaat, disiplin
Sonra düşünme.

Herif vurdum duymaz
Boyuna düşünüyor

Bir kadın, diyor
Bir pencere, diyor
Kiraz ağacı, diyor

Hay Allah diyorum
İnsanın işi var gücü var
Kalkıp başka parka gidiyorum

Bir çingene kızı çıkıyor bu sefer
Falına bakayım diyor
Senin düşmanların var diyor

At bakalım çingene kızı

— Senin arkadaşların var diyor

At bakalım çingene kızı

— Senin sevgilin var diyor

At bakalım çingene kızı

Derken o işsiz tembel haylaz herif
Gene gelip karşıma oturuyor
Neler de neler düşünüyor
Hem korkmadan sevgiyle düşünüyor

Memleket, diyor
İnsanlar, diyor
Barış, diyor

Adamın ayakları yerde
Başı göklerde
Düşünüyor.

## GÜZEL DÜŞ

Amanın bu ne güzel düş böyle
Daha yıl varken ayın on dördüne
Işıyıvermiş dağın ardı
Şavkı vurmuş geceye

Uyanın çocuklarım hadi
Kalkın canlarım hadi
Çağırın bülbüllerim hadi
Uyanın kalkın bağırın be.

## ANI

Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil bu anılacak şey değil
Apansız geliyor aklıma

Nerdeyse gün doğacaktı
Herkes gibi kalkacaktınız
Belki daha uykunuz da vardı
Geceniz geliyor aklıma

Sevdiğim çiçek adları gibi
Sevdiğim sokak adları gibi
Bütün sevdiklerimin adları gibi
Adınız geliyor aklıma

Rahat döşeklerin utanması bundan
Öpüşürken o dalgınlık bundan
Tel örgünün deliğinde buluşan
Parmaklarınız geliyor aklıma

Nice aşklar arkadaşlıklar gördüm
Kahramanlıklar okudum tarihte
Çağımıza yakışan vakur, sade
Davranışınız geliyor aklıma

Bir çift güvercin havalansa
Yanık yanık koksa karanfil
Değil, unutulur şey değil
Çaresiz geliyor aklıma.

## ANT

Senin üzerine babacan aydınlık
Her gün doğudan batıya yürüyen
Canımın yongası

Senin üzerine

Deniz toprak ağaç kuş gökyüzü
Kötü günlerden dönen çember
Gelecek güzel günlere

Gelecek güzel gün üzerine

Dökülen ter
Dökülen göz yaşı
Dökülen kan

Bunca yitik ülkü üzerine

Beynimdeki fosfor
Kanımdaki yuvar
Üreme gücüm

Öptüğüm dudak üzerine

Gerçeğimde düş
Düşümde gerçek
İnancım benim dikili ağacım

Senin üzerine

## OLSUN DA GÖR

O gün gelsin neşemiz tazelensin de gör
Dünyayı hele sen bir barış olsun da gör
Seyreyle gülü bülbülü
Çifter çifter aylar gökyüzünde
Her gece ayın on dördü

Kuşlar geçecek damların üstünden
Kuşlar konacak dallara
Kanat seslerini duyup uyanırlarsa
Gene kuşlarla uyusun çocuklar
Olanı biteni anlatma.

Hiç görmediğim şey bu
Kurdun gözü yılmış sürüden
Elmanın yarısı soğuk yarısı sıcak
Ağulu bitkilere dolanmış salkım
Güneşten yağmur boşanacak

Yetsin demir çağının beyliği
Yeni bir gün başlıyor demek
Yeryüzünde korkusuz yaşamak
İki milyar kişiye bir dünya
İki milyar kişiye iki milyar ekmek

Yazık olur bu düş yarı kalırsa
Barış günü insan hakkı yenirse
Köroğlu'nun sözü dinlenmelidir
Sıvas ilinin Banaz köyünden
Pir Sultan Abdal dirilmelidir

Ah günüm yetse görmeye seni
Seni övmeye gücüm yetse
Barış çağı altın çağ
Son ozanı ben olayım bu özlemin
Bu özlem bitse

O gün gelsin neşemiz tazelensin de gör
Dünyayı hele sen bir barış olsun da gör
Seyreyle deli ozanı
Baştan başa sevda, baştan başa tutku
Dili baldan tatlı

# MASAL

## NERGİS İLE YANKI

Nergis dünyaya geldiğinde
Su perisi olan anası
Ona baktı da uzun uzun
Ya bu dünya güzeli çocuk
Göze gelirse diye meraklandı,
Dar attı kendini falcının yanına,
"Oğlumun ömrü uzun mu falcı baba?"

Falcı mavi saçlı periye dedi ki,
"Evet, ama hiç görmezse kendini.."

Delikanlı Nergis on altısında
Sevgilisiydi herkesin
Ama hiçbiri bu talihsizlerin
Sokulamamıştı yanına,
Çünkü döndüğünü bilmiyordu dünya
Büyümez gibi büyüyordu bervak otu
Kunduz bilmeden acıkıyordu
Görmeden bakıyordu geyik
Güzelliğini bilmeyen güzellik
Issızdı görkemi içinde
Nergis büyüsü içinde donuk donuktu.
Hani öğle saati amfitrit
Sallanaraktan derin sularda
Uyur ya ağır, kibirli, alıngan,
Hani kayalık dağın doruğundan
Göz açıp kapayıncaya kadar

Yürek oynatırcasına iniverir ya
Uçurum telaşsız ve yaban,
Hani kaldırır başını ormanı dinler
Gülümseme nedir bilmeyen yavru şahin,
Hani papağanları ürkütür
Tavşanları kovalar yavru kaplan...

Bir gün kurduğu ağlara doğru
Sürerken ürkek geyikleri
Söze ilk başlamayı bilmeyen yankı
Onu görüp vuruluverdi
Ardına düştü Nergis'in gizlice.
Tutup yalvarmak isterdi
Yalvarıp sarmak isterdi
Ama Yankı'ydı o, biri söylerse ancak
Ancak son sözleri yinelerdi.

Çevresinde bir şeyler sezinleyen Nergis
Dedi ki "Kim var yanımda benim?"
Yankı mutlu, ses verdi:
"Ben'im!"

Nergis bakınıp dört yanına
Kimsecikler göremedi şaştı
Çünkü görünmek için en uygun sözü bekleyen
Ormana saklanmıştı.

Aldandı Nergis kendi sesine
Bağırdı, "Gel birleşelim!"
Yankı ses verdi gene
"Birleşelim!"

Ve sarılmak için özlediğine
Çıktı ormandan.

Ama aldatıldığını anlayan Nergis
Onu korku ile itti
"Çek beni kucaklamak isteyen ellerini
Ölürüm de sana öyle yâr olurum."
Yankı da son olarak dedi ki,
"Yâr olurum."
Ve ormanın içlerine çekildi.

O günden beri ıssız mağaralarda
Kendini yakıp bitiren Yankı
İşittirir sesini bütün çağıranlara,
Söylemek istediği içinde saklı,
"O da sevsin dilerim Tanrım
Sevsin de kavuşmasın derim Tanrım."

Oralarda bir akarsu vardı
Ne dağlarda otlamayı seven keçiler
Ne çobanlar, ne bir sürü, ne bir kuş,
Bozabilmişti duruluğunu bu suyun,
Hiç güneş görmeyen bir kuyunun
Serinliği gibi serin, ne bir yaprak yüzer
Yüzünde, ne bir küçük titreyiş.

İşte av yorgunu Nergis
Uzandı bir gün içmek için bu suya
Görünce yüzünü birdenbire suda
Başkası sandı kendini,
Başkası diye vuruldu kendine.
Kalakaldı güzelliğinin önünde,

Mermer bir yonuttu sanki yüzü
Bir çizgisi bile oynamıyordu.
Nergis kendini kucaklamak istiyordu,
Seven de kendi, sevilen de.
Kaç kez kollarım boş yere
Suya daldırdı tutmak için bu başı,
Açlık da ne, yorgunluk da ne,
Hiçbir şey onu bu yerden ayıramadı.

Niye direniyorsun söylesene,
Kaçıcı bir görütü yakalamak için
Sen dönünce yok olacak sevdiğin,
Seninle gelir, seninle gider gördüğün,
Sen kendinsin arkasından koştuğun,
Niye direniyorsun söylesene!

Büyülenmiş, kendini seyrederken öyle
Suya damladı gözyaşları
Bir bulanıklık oldu suyun yüzünde
Silinip uzaklaşmaya başladı Nergis,
Sağlıcakla kal dedi ta derinden Nergis,
Düştü bitkin başı çiçekli çimenlere.

Nergis'in ölüsü bulunamadı
Düştüğü suda şimdi safran rengi
Beyaz bir çiçektir artık adı.

## DEFNE İLE AVCI

Eskiden, çok eskiden yeryüzünde
Güzelliği dillere destan
Bir kız vardı, adı Defne,
Upuzun saçları altın sarısıydı
Dolaşırdı kuytu ormanlarda bütün gün
Postu rengârenk hayvanların peşinde,
Defne peri padişahının kızıydı.

Babası derdi ki, kızım
Sen bana bir damat borçlusun
Sen bana bir evlat borçlusun,
Defne derdi ki, babacığım
Beni zorlama ne olursun
Bırak beni, kız kalayım, ne olursun?

Sıram sıram boynu bükük âşıklar
Bekleyedursun bir yanda,
Defne'nin başı boş, gönlü hür
Buyruğa giremeyecek kadar
İnatçı, hırçın ve mağrur
Koşup dururken ormanda
Avcıların padişahı ona vurulur.

"Benim geyiğim sen, kuzum sen,
Benim biricik güvercinim sen,
Kuzu kurttan kaçar, geyik aslandan
Güvercin kartaldan kaçar,
Sen dur hele kaçma benden
Aşkımdır seni kovalayan."

Daha sözünü bitirmeden avcı
Korkak adımlarla uzaklaştı Defne
Kaçarken daha bir güzelleşti de
Ardında tir tir titreyen avcı
Tavşan kovalayan hırslı bir tazı
Gibi düştü Defne'nin peşine.

"Ben de yılmadan kovalayacağım
Büyülediğin adam kimmiş öğren,
Ben ne bir dağlı, ne bir çobanım,
Oklarından sakınılmaz padişahım,
Kimden kaçıyorsun sen?
Asıl sensin benim avcım
Beni sen vurdun yüreğimden."

Tavşan koşuyor, durmadan koşuyordu
Ardında av köpeği ter içinde
Boynunu uzatmış, yetişmek üzere,
Birinde umut vardı, birinde korku,
Tavşan ensesinde nefesler duyuyordu
Çünkü kanatlıydı ardından koşan
Aşkın kanatlarıydı onu uçuran.

Kuvveti kesilmişti Defne'nin
Sapsarı, yalvardı babasına
"Cezasını çekiyorum güzelliğimin,
Gücün nehirler gibi tanrısalsa
Ne yap yap değiştir beni
Başka bir biçime koy baba."

Duası daha bitmemişti ki
Bir gevşeklik sardı her yerini
Örtüldü göğsü yapraklarla,
Ayakları kökleşirken toprakta
Kolları, saçları dal oluverdi.

Avcı kollarına aldığı zaman
Kalbi çarpıyordu Defne'nin
Taze yaprakların altından.

# KOLLARI BAĞLI ODYSSEUS

*Sözlerim varsa*
*Var demeksin*

# BİRİNCİ BÖLÜM

1.

Ağır bir zamandı sürekli ve anısız
Gözden önceki göz içindi yalnız
Somut hayvanlar yürürdü hayvanlarla
Ağaçtan önceki ağaçlar büyürdü
Açardı hasatsız gökyüzünü
Ustan önceki sabah kanlarla
Bulut tapınağında bir yıldız

2.

Evreni tostoparlak uyur böcek
Düşünde gökleyin kocaman
Gök mü yoksa böcek mi önce
Duruşur bir anda geçmişle gelecek
Geyik akarsuları özlediğince
Hem su hem geyiktir akan
Düşle gerçekleyin iç içe

3.

Bildik bakışları ile süzerdi beni
Aynasında sarılaştığım nehir
Çekirgelerle büyürdüm üç adımda bir
Çekirgeler kuru yıldızları yerdi
Acıkmış bir güneşin öğle dikenleri
Çıngıraklarla havayı titretir
Tanrısal uykularımı bilerdi

4.

Ey çocukluk, mutluluk simyacısı!
Alevini bul getir yanmış bakırın
Batı bulutundaki alı indir yere
Ne oldu tomurcuğun içindeki ısı
Kırmızı yıldızla mı damladı altın
Saydam sapın özündeki ambere?
Bul getir korkusuz büyücü, gizci başı!

5.

Yerin üstünde gördük bunu unutma
Herkes yeniden yaşadı ve unuttu
Kalıntılarla uzak anılarla yakın
Kendi görütünde bir kırmızı karaca
Ne güzel yangındı o yangın
Herkes yeniden yaşadı ve unuttu
Yaktığımız mutluluğu unutma

6.

Ey doğa, büyük doğa, sağır kral!
Tasında mermer yaz yağmuru
Kesik bacağında güneş halhal
Çağırıyorsun eski bahçene çocukluğu
Sendin senin mutlu uyruğundu
Sonra baktım pencereme vuran dal
Görünüp görünüp yok oldu

7.

Ekşi salkımdan şarabı çıkaran kim
Toprağı ateşten, ateşi sudan
Bitkiyle, böcekle, benimle oluşan
Sonra kitaplarda okuyup öğrendiğim
Görünmez ışınlar, iç içe yörüngeler
Bensiz mi yanar, bensiz mi döner
Yasaların içgüdümdü benim

8.

Unutamam o güz ikindisini
Her yanda alı al bir mutluluk
Terli bir at gibi gülümseyiverdi
Düşle gerçek arası dörtnala
Bir koşudan sanki çoğala çoğala
Gelip yitivermişti çarçabuk
Beyaz kulelerle bayraklar ortasında

9.

Şimdi ondan ne ki kaldı
Unutulmuş bir kapı belki kaldı
Değişmez biçim, arı renk, ölümsüz birlik
O zorunlu kendiliğindenlik
Anılarla geldi gitti kaldı
Duyularda bir ürperti kaldı
Artık eski bahçelerde değildik

10.

Duyular eski ağaçlarım benim
Her gece bütün kuşlarını yiyen
Alaca bulaca fener alayı
Unutup gidilmiş körebelerim
Bilinçsiz bir inatla yeniden
Yeniden boyuna yeniden
Kurup kaldırıyorsunuz bu sofrayı

## İKİNCİ BÖLÜM

1.

Büyüdük çocukluğumuzdan
Büyüdük tarihe usulca
Biz bir yana, doğa bir yana
Doğanın yanında bir başka doğa
Karşıdan bize gözlerimiz mi bakan?
Ve güneş altındaki ölümlü tanrılara
Hâlâ şaşkınlık içindeki yonutlarda
Susar doğadan ayrı düşmüş insan
İnsanın boşluğunda doğa

2.

Belli değil biz mi, doğa mı
Kimdi kim bu ayrılığı isteyen?
Belki kör bir çocuk küstü ağladı
İlk karın çılgın geyiğinden;
Belki de bir sakar büyücü karı
Aşımıza tanyeri ağarırken
Ağulu, esrik bir göktaşı
Düşürdü bileziğinden
Çıldırmış evrenler artığı

3.

Kaşla göz arasında oldu olan
Birdenbire ilk göz süreksiz ve anısız
İlk kuş kanadınca ürkek ve yalnız
Ağaçtan önceki ağaçlarla tek bir an
Tüyleri diken dikendir hayvanın
Işığın püsküllü atları şaşkın
Gözün gözü daha kocaman
Ve hiç göz değmemiş ormanın
Tembel devi boş bulundu apansız

4.

İşte o zaman bir akarsu
Geçtiği yerlerden bir daha geçti
İsteyerek ikiledi kendini
Gök bir daha, bulut bir daha
Saklı bir deniz denizin altında
Yaprağının altında yaprak
Göründü görünecek ucu
Uçan kuş gene uçuyordu
Kendi gibi olmaya çalışarak

5.

Oysa giden bulut değil, yaprak değildir
Renk bir düşünce gibi büyür çünkü
Tutamam tuttuğum dalda belki elim var
Bakıp unutmuşum gözlerimi denizde
Gökyüzü belleğim olur çünkü gittikçe
Ne duyu, ne görü, sade yıldızlar
Bütün müyüm, parça mıyım, kim bilir?
Yitmiş gitmişim güneşlerle yüklü
Yiten güneş değil, toprak değildir.

6.

Bağlantısız bir düzende ordan oraya
Koştukça artıyordu yalnızlığım
Bir dinothorium'un gözünden baktım
Kendime — Ne çılgınlık! — yabancı ve uzak
Denizi köklerinden çıkarmış da
Sallıyordu gagasında bir martı
Rüzgâr tüyleniyordu bir kuşta
Yavaş yavaş yoğunlaşarak
Gök gürültüsü az sonra artık ağaçtı.

7.

Kaç kez unuttum sevinci
Yağmurlu bir gezegendi çiçek
Kulaklarım çiçek sesleriyle dolu
Kokusunu gördüm onun giderek
Geceler gündüzler yaratıyordu
Gecenin gündüzün yardımı ile
Madenlerin, rüzgârın, göğün yardımiyle
Madenleri, rüzgârı, gökyüzlerini,
Çiçeği yaratıyordu kendi kendine.

8.

Kendi kendine geçip giden mavi
Kanatlı atında dalganın
Yarıya indirgemiş daireyi
Sallanın maviler sallanın
Varabilir misiniz yayın ötesine?
İki nokta arasında sürekli
Ve sonsuz bir koşu ki tanrım
Gökler de yarım, dalgalar da yarım
Dalgaları gökler tamamlıyor geçtikçe.

9.

Esriktim artık çalkantıdan
Birlikte var olmanın rastlantısı
Aldı götürdü beni bir an
Değişen biçimler içinde...
Artık üçgen yağmurları mı
Gök piramitleri mi iç içe
Değirmi denizler mi istersin yansıyan
Küsuf konilerinde sapsarı
Gel birliği yeniden kur ey gece!

10.

Ama saat kaç, kim bu başucumdaki?
Saf olayın yenilenmesi mi su?
Ağaçlar gerisin geri eski yerine
Açılarla aralıklar tıpatıp doğru
Ama saat kaç, kim bu başucumdaki?
Kim ölçüyor, soran kim, neye göre?
Düzen sevgisi mi, yoksa korku mu?
Düşünülmeyenden düşünülene?
Ama saat kaç, kim bu başucumdaki?

# ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

1.

Us iki akımlıdır. Ben doğayı
Nesneleş .dim ve sayılarını
Buldum. Şimdi ne olacak idiyse
Her şey onun zorunu içindedir.
Ağaca yeşil bakmak lazım
Yanyana getirmeli yedi rengi
Sessizliği yoğunlaştırmalı ki
Yeri katılaştırsın ayaklarım...
Ey bilinç! Sevgim de, hüznüm de
Eski bir zamandan gelmedir
Şimdi saltanatımda yapyalnızım.

2.

Bulut bir biçim değildir artık, bir
Tasarı, bir entr'acte, bir istektir;
Olumsuz bir tanımdır gökyüzü
Boyuna ilkel ve matematiksiz
Sıkar durur tanrıları boş yere...
Çünkü eski bahçelerde değiliz
Eskidendi elmanın ağaçtan düştüğü
Şimdi yalnız $1/2\ gt^2$
Kapsar yıldız kaymalarını
Ayıklamalı evren görütünü
Usa uygun bir düzene koymalı.

3.

Ben bu ellerimi hiç görmemiştim
Çünkü onlar benim ağaçlarımdı
Şimdi ışığı söndürsem ve
Kalkıp tutsam ağaçlarımı
Ellerim midir, yoksa ellerimin
Adları mı? Çünkü şimdi ben de
Bir ararenk, bir bildiriyim;
İlkyaz, ilkyazın gerçeğinden
Başka nedir? Olağan biçimlerin
Yerce yenilenmelerinden
Olağanüstü yabancılıkları.

4.

Kaç sabah var, yazık, onca güneş var
Sayısızlıkta başım dönünceye kadar
Gördüm denizi, ama ad verdim ona.
Durdurdum. Unutkan kuşlariyle yarın
Deniz değildir artık o, uğultulu
Bir varsayım, arcaïque bir duyu...
Çoğul! Tekdüze tür! Sen bir kadınsın
İstediğince kendini tekrarla
Anımayın ey ölümlü anılar!
Evrenin karşı durmasıdır bu
Karşı durması usumuza.

5.

Kara bastın mı üşümeli
Üşümek bir sözcüktür, üşümeye benzer.
Gecedir diye bakmalı geceye
Tıpkısıdır gecenin, bir sessiz bir sesli.
İçtenliği kökünden yok etmeli
Çünkü sen bir nesneye karşılık değilsin;
Yapaysın ve güçlüsün artık. Benze,
Benzet, yakıştır, doğamsı göster!
Ölümsüzlüğünü yaratmak için
Koru kendini bir gerçeğin
Yanı başında sözcüklerle.

6.

Ah olacağı buydu oldu,
Duygularla öyle çok uğraştım ki
Artık aramızda ne bir sır
Ne güven, ne inan, ne uyum...
Sonunda tükettim ruhumu:
Sevinirken sevincimi seyrediyorum
Korkumla korkmuyorum şimdi.
Madem bir kapı aralıktır,
Sen sonuna kadar aç onu.
Artık bendeki insandan kurtuldum
Sevgisiz yaşayacağım sevgiyi.

7.

Kıpısızsa yörüngenin ortasında söz
Devinisiz gelişim ne ki
*This is the mythology of modern death*
Biçimden ayrı düzen, kalıptan ayrı biçim
Bir yanda uygunluk, bir yanda uyum
Varlık değil, ölüm değil, öteki.
Sesle sessizlik arasındaki ses
Bilgisiz inanım, inansız bilim
Töz bir yerde, bir yerde öz
Duyumsuz duygu, duyusuz duyum
Gerçekle ülkü arasındaki.

8.

Sende martılardan kalma bir şey var
Ellerin gece bir denize yağmur yağandaki
Issızlığı sürdürüyor ellerinde
(İlkel ya da çocuksu hep bir)
Issızlığı ve ululuğu ki
Bilinçsiz özgürlüğün kalıntısıdır belki de
(Kapımayın ey ölümsüz kapılar)
Eski bilgiler saklı belleğinden
Uyandır o gücü uyandırabilirsen
(Usul ya da tutkulu hep bir)
Bilinçli tutsaklığını tekmele.

9.

Ey doğa, büyük doğa, güzel ana!
Sen varsın, de bana, gözlerin de var,
Deniz var deniz, onu kim tüketebilir!
Bırakmaz beni tek başıma
Ağacın gövdesine güveniyorum
Arı gün bak işte değişiyorum
Yeniden yaşamağa başlıyor ellerim
Tanrımayın ey ölümsüz tanrılar
Ah güvercin gibi kanatlarım olaydı bir
En kardeş yerlerimi tek başıma
Uçardım ve rahat ederdim.

10.

Hatırlar mısın? Eski kokuları hatırla!
Ben bu çiçekleri dererdim
Hangi çiçekleri? O değil, şarkılardı
Şarkılar vardı can sıkıntısında...
Ağlayan kim? Ben değilim.
Vardığım kupkuru bir kıyı
Deniz kabukları, martı leşleri...
Eskiden ben bu denize girerdim
Hangi denize? Ölüm sessizliği
Ve cırlak güneş aydınlığı
İçinde dağa taşa benzemişim.

# DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

1.

Kara gemi Okeanos ırmağının
Akıntısından kurtulup tanrısal
Denizde Ayaye adasına varınca
Onu kumsala çektik ve uykuya
Dalarak tanrısal şafağı bekledik.
Sabah sisi içinde doğan
Gül parmaklı şafak
Elpenor'un yüzüstü yatan ölüsünü
Bulmuştu ilk önce kıyıda.
Martı leşleri ve deniz kabukları arasına
Törenle gömdük onu kederli
Gönülle ve yanık yüzlü şaraptan
İçerek dinledik Kirke'yi.

2.

Tanrıçaların en tanrısalı
Güzel belikli Kirke eyitti:
"Sen Odysseus iki ölümlüsün
Hades'i gördün daha yaşarken
Güneş doğmayan neşesiz ülkeyi
Günlerce karanlıkta kaldın
Çünkü İthaca yaşatıyordu seni
Tanrısal denizde ordan oraya
Bin yıldır aradığın ada...
Konağının sarsılmaz temeli
İkarios kızı Penelopeia
Ve erdemli dölün Telemakhos
Bütün ülkün ve sevgin olan İthaca."

3.

"İyi dinle söyleyeceklerimi
Her şeyi olduğu gibi anlatacağım sana
Ki yeni uğursuzluklar yüzünden
Denizler ortasında kalma bir daha.
Önce Sirenlere rast geleceksiniz
Koruyun onlardan kendinizi
Yabansı ezgilerle büyüleneceksin
Ordan çarçabuk uzaklaşmalı ki
Büsbütün yok olmasın İthaca.
Sirenleri aştıktan sonra kürekçilerin
İki yol çıkacak karşına birden
Acaba bunlardan hangisi?
Artık onu orda sen bileceksin!"

4.

Oysa İthaca'yı hiç görmemiştim
Penelopeia yoktu, Telemakhos da,
Ama İthaca kafamda onlardan kurulu idi.
Tanrıçaların en tanrısalı
Kirke'nin bile söyleyemediği
Bu yolu bulup geçeceğim;
Ama ne denli güç olursa olsun
Bilerek varmak istiyorum şimdi
Sirenlerin ezgilerini dinleyeceğim
Dedim ve büyük bir mum peteğini
Tunç hançer ucu ile ezdim çabucak
Tıkadım kürekçilerin kulaklarını bir bir
Orta direğe bağlattım kendimi.

5.

Kürekçilerim hasatsız denizi
Köpürttüler kürekleriyle,
Tez yürüyüşlü gemi gün batarken
Ulaştı Sirenlerin adasına,
Yüreğim kopacak gibiydi
Kanatlanıp uçacak gibiydi, ama
Sirenlerin izi bile yoktu ortada.
Yalnız bir ezgi, ta derinden
Ta içerimden gelen bir ezgi
Başladı yavaş yavaş yükselmeğe;
O yabansı, o büyülü türküleri ben
Söylüyordum sağır gemicilere
Yalnız ben duyuyordum Sirenleri.
Kirke, bilge tanrıça, selam sana!
Sağ salim geçtim kendimi.

# KİTABA EK

*Kolları Bağlı Odysseus*'u yazarken çeşitli ozanlardan ve kitaplardan yararlandım. Bu kitaplardan birtakımı, şiirimin düşünsel temelleri ile ilgili konuları işleyen kitaplardı. İnsanın doğa ile ilişkileri, insanın doğaya, topluma, kendine yabancılaşması, bu yabancılaşmaktan kurtulmak için giriştiği savaş, tuttuğu ve tutması gereken yollar sorununda okuduklarım, şiirsel anlatıma geçmeden önce, düşünce hazırlıkları düzeyinde kalan çalışmalardır ki bunların yorumu, değerlendirilmesi bakışa ve yapılacak işe göre çeşitlenebileceği için, kişisel niteliktedir; açıklanması düpedüz şiirle, şiirsel çalışma ve şiirsel özle ilgili sayılmayabilir. Ama şiirsel anlatıma geçtikten sonraki çalışmada, esinlenmelerin ve yararlanmaların niteliği, sanatın tekniği ve sanatçının yöntemi ile ilgili olduğu için, bunlar üstüne, başkalarının incelemelerini beklemeden ve başkalarının incelemelerine yardımcı olmak amacı ile birtakım açıklamalarda bulunmak yararlı olur, diye düşündüm. Bu kısa yazıda onları söz konusu edeceğim. Bu düşünceye, benzeri işi Eliot'un, "Waste Land" için yaptığını gördükten sonra geldim.

*Odysseia* destanının 12. rapsodisi, beni belki de on yıldır böyle bir iş için ilgilendirip duruyordu. Odysseus'un Troya dönüşü, kendi adasını, İthaca'yı bulmak için ordan oraya gezip çırpınması ve sonunda Tanrıça Kirke'den yararlanmağa kalkması, bu parçanını özünü sağlar. Ancak benim dikkatime çarpan şu oldu: Tanrıça Kirke, her şeyi olduğu gibi söyleyeceğini ileri sürmesine karşılık, Odysseus'u gene de kendi kararı ile başbaşa bırakıyordu. Onun sakınılması gerektiğini söylediği tek şey,

Sirenlerle ilgili idi. Kitabımın dördüncü bölümünde bu öyküyü kendime göre yorumladım, değerlendirdim. Karşılaştırıldığında açıkça anlaşılacağı gibi, Homeros'un birtakım deyimlerini, benzetmelerini seve seve kullandım. Odysseus'un başından geçenler üstüne pek ünlü bir şiir yazmış olan Tennyson'un da aynı işi yaptığını gördüm. Yalnız şunu da ekleyeyim. Tennyson, Odysseus'un öyküsünü, kısaca söylemek gerekirse, "yılmadan aramak, bulunca da bulunanla yetinmemek, yeniden aramağa koyulmak" biçiminde yorumlamıştır. Bu yorumla bir alışverişim olmadı.

Buna karşılık, Ezra Pound'un, "Canto I" adlı şiirinde, aynı destanın 11. bölümünü konu edindiğini gördüm, ki o şiirin başlangıç bölümünde Pound, hiçbir yoruma gitmeden, sevdiği anlaşılan öyküyü yinelemekle yetiniyordu. Bu şiirde Homeros'un sözleri ve benzetmeleri, benim şiirimden daha çok yer alır.

*Kolları Bağlı Odysseus*'un Birinci Bölümü'nün üçüncü kıtasının birinci dizesi, Baudelaire'in "Correspondances" adlı şiirinden alınmıştır. Fransızcası şudur: *Qui l'observent de leurs regards familiers*. Önemli, vazgeçilmez bir güzelliği olan bir dize değil. Onu alışım, "Correspondances" şiiri ile kitabın Birinci Bölümü'nün özce benzerliğini göstermek içindir: Kişinin, doğa dilinden anlaması. Ben bunu çocukluk dönemi için düşünmüştüm.

Gene Birinci Bölüm'ün ikinci kıtasının beşinci dizesini, Davud'un mezmurlarından aldım. Üçüncü Bölüm'ün dokuzuncu kıtasının dokuzuncu ve on birinci dizeleri de gene o kitaptandır.

Birinci Bölüm'ün "kaldı" redifinin kullanıldığı dokuzuncu kıtasında, Şeyh Galib'in bir tardiyesinden yararlandım. O tardiyenin işime yarayan kıtası şudur:

Dil hayret'i gamla lâl kaldı
Galib gibi bimecâl kaldı
Gönderdiğim arz-i hâl kaldı
El'ân bir ihtimâl kaldı
İnsafın o yerde namı yok mu

Üçüncü Bölüm'ün yedinci kıtasındaki İngilizce dize Wallace Stevens'indir: *This is the mythology of modern death.*

Aynı bölümün dokuzuncu kıtasındaki üçüncü ve beşinci dizeler, Aiskhylos'un *Agamemnon* tragedyasında Klytemnestra'nın sözlerinden alınmıştır.

*Kolları Bağlı Odysseus*'un bazı parçalarında Ezra Pound'un "The Alchemist" şiirinden ve T.S.Eliot'un "Waste Land"inin kimi parçalarından — belki dışardan bakıldığında sezilmeyecek — uzak esinlenmeler, biçim yararlanmaları olmuştur, diyebilirim.

**M.C.A**

(Yeditepe Dergisi, Ocak 1963)

# GÖÇEBE DENİZİN ÜSTÜNDE

*Tam konuşmaya başlarken*
*Güneş açmasın mı*

# GÖÇEBE DENİZİN ÜSTÜNDE

I

Sen, ben ve balkonda saksımız:
Hamarat Elizabet, işte ilk üçgeni yapının.

Ne eski, ne yeni. Sanki yazgımızın
En saydam dakikası titriyor

Göçebe denizin üstünde. Farkında değiliz.
Taşın sesi insan sesine benziyor.

Balkondaki saksı, bir bakıyorsun,
Bulutun yerini almış. Bulutlar

Atlara dönüşüyor köpük içinde.
Ve seninle ben koşuyoruz, önümüzde

Demin kör bir çocuğun baktığı
Yaşlı mürver ağacını sallayan kırmızı bir kuş.

Sonra bulut gene saksı oluyor, atlar
Solumaya başlıyorlar, dinleniyoruz, kulaklarımızda

Duvarların çözülmeyen sözleri gibi
Bir mırıltı. Bugünün, bu sabahın.

Ne anımsama, ne unutuş. Bir ucucalık,
Kıyıların al rengi kokuları ile

Kötürüm bir bülbülün şakıması gibi büyüyen
Bakışlarımızın ağır simgelerinde.

Ve ben sana göçüyorum an an
Göçüp dönüyorum titreşim gibi,

Arıyorum dudaklarının taşını,
Arıyorum, yağmurla yazdığım adını.

Bir yok oluyorsun sen, kendi vadinin
Yarıklarında, bir fışkırıyorsun

Yok olan vadinin üstüne.
Kaç kez yitiyorum ben kendi kendime.

İşte hepsi bu. Ne eski, ne yeni.
Yazgımızın en saydam dakikası sanki.

II

Tek başına var olamayan ve nerden ağdığı
Bilinmeyen sözcükler gibi kullanılmamış

Bir düşünüye dönüvermesi sayısız maviliğin;
Ruh bir kömür kristalidir, doğar karanlıktan

Kırmızı bir ay gibi, bekler geceyi.
Ve sayısal biçimlerin öncülüğünde

Dağılıp toplanan her şeyin üstüne
Et yiyen bir bitki gibi kapanır.

Dağılma sadece bir toplanmadır.
Kabuğunu kıran cinsel su, gerilip gevşeyen

Yayı güneşin, yıldızlı istiridyelerin
Bir yanıp bir sönen ilk imgeleri;

Kızaran ve solan kanadı göğün;
Yeni bir sonsuzluğa çılgınca fışkırıp

Sonra dökülen, ayakları mühürlü yemişler dallarda;
Ve ayı balığı gibi soluması insanın içine

Dokunan toprak, ağarmış kemiklerle dolu.
Ne eski, ne yeni. İşte hepsi bu.

Hepsi bu. Sen, ben ve balkonda saksımız
Ağır simgelerin uçuşmasında yalnız.

III

İşte avuç avuç, serpiyorum bütün
Sözcükleri kuşlara, gül diplerine,

Güneşin dudağına, sıçrayan sabahın
Eteğine, kırmızı kadifesine kayaların,

Ayın boynuzlarına ve saçlarının
Parmaklığından sarkan hanımellerine...

Ben tek başıma yansıyorum bütün biçimlere
Ve şaşı diplerine suların.

IV

Henry Moore çakıl taşları topluyor
Kıyıda, kadın memelerine, incirlere

Benzeyen doğurgan taşlar, ortaları
Delik kiminin, omuzlarında düşleri...

Yürek, biçimlerin acılısı olmadığını
Bilmek içindi.

Ve dünyayı soylulaştıran, damarlı,
Dil dil kayalar, varoluşun

Kan izlerini silmiş bayraklar sanki.
Ah kemikler, insan kemikleri, hayvan kemikleri,

Bir biçimden başkasına geçmenin
En ince, en yüce çelenkleri.

Ve içleri oyuk deniz kabukları
Ki, gölge kokarlar bir tekenin alnı gibi.

Sevinç, otlarla hayvanları
Birbirine karıştırmak içindi.

Ah delilerin duvarları gibi
Yazılı ağaç gövdeleri...

Ölüleri yıldızlara çeviren,
Kuşların kilitli mücevheri.

İnsan daha da çoğunu isterdi.
Daha da. Ne eski, ne yeni.

Belki boyuna ölüp dirilen bir dev,
Ya da korkutulmuş bir tanrıçadır

Bu dilsiz anıtları çiçekler gibi açan
Bakışıksız çizgileriyle göze.

Göz kendi uyumunun tanrısı,
Dilim dilim ve bütünün tersine.

Biçim olan biçim, çınlayan suyu
Şimdinin, yaşamın çalar saatı;

Değişimin gizemli direkleri, çığlık,
Hareketin elmas'ı, kadın, isim ve fiil.

Bir köyün ortasına dalan boğa gibi
Sende olan ne varsa kaçırdım.

Güçmüş güç, anlık mavide yaşamak
İki zamanlı baskından sıyrılıp.

Gören göz görülen gözse
Ben başkasıyım.

Bu yapısal dizge ne dünün, ne yarının.
Yarın da bir imge, dün de.

Deniz, kuş, yağmur ve rüzgâr
Bugünün, bu sabahın.

V

Freud bir ağacın bilinç altına oturmuş
Toprağın düşlerini karıştırıyor.

Bu düşleri aydınlatan gelincikler var.
Deniz, kuş, yağmur ve rüzgâr.

Düş hareketin sütlü incir yatağından
Damlayan gecikmiş bir yıldız,

Gecikmiş ya da erken, dünkü günün
Suyunda birden sıçrayan balık;

Gündüzü ters yüz etmiş bir al çalkantı,
Uyuyan ve uyumayan daracık kuyunun yüzü.

Zamanlar sanki tohumlara saklanmış
Toprakta gıcırdayan salıncaklar.

Deniz, kuş, yağmur ve rüzgâr.
Ve çarmıha gerilmiş buldum kendimi.

Geçmişle gelecek arasında, düş gibi.
Ne eski, ne yeni. Sanki düşüncemizin

En saydam dakikası titriyor
Yok olmuş sularında denizin.

## KEDİLER

Çocuklar uyanır geceleyin
Bir şey ararlar karanlıkta

Uyanır kadınlar geceleyin
Yüzük takarlar karanlıkta

Geceleyin kediler uyanır
Bize bakarlar karanlıkta

## KARANLIK ÇİÇEĞİ

Uyuyan kadınla yatar gibi
Bastım dünyanın toprağına
Gözlerimin sıcak arıları konup konup
Kalkıyordu sessizliğin çalılarına
Çiçek tozu içinde ayaklarla boşuna.

Dinmez acıyım ben ağaçlar sağırdır
Sabahın damıtılmış çeliği avutamaz beni
Kandıramaz kargılarla kavuşan gün boşuna,
Okudum toprağın suyun hikâyesini,
Ölümle doğumun saf hikâyesini,
Âmâ kolluğu gibi üç benekli
Karanlık Çiçeğini buldum ormanda.

Boşuna denizin ıssız bayrağı
Görünüyü yuvasına götüren kuş
Gökte ayın ağır kilidi boşuna.

## SES

Uyandım ki ses içinde kalmışım
Yüzüm gözüm ağzım burnum ellerim
Aralanan deniz kapısının sesi bu
Silkelenen güneş tavuğunun sesi
Diş rengindeki halatın gıcırdayan sesi
Ağaç biçimindeki ses borusunun,
Yarınki buğdayın, devinen kemiğin,
Tarihsel bileğin, direncin sesi bu
Oynaşan arabanın, kucaklaşan atların.
Baktım güneşte soğumuş karanfil gibi mavi
Bir yapı işçisinin kulağındaki kalem gibi güzel
Yağmurda ıslanmış namlu gibi yeğin
Serçe kanadı değmiş çamaşır ipi gibi esrik
Okul bahçesinde dolaşan güvercinler gibi
Kıyıda öpülen dudak, yağmurda öpülen dudak gibi
Gölgelere sokulan yüksüz dakikalar gibi
Kutsal oyuncaklar gibi.

## MASAMIZ

Cenazeden dönüşte horozlar öttü.
Nisan toprağının bomboş ikindisi.
Gökyüzü küçük bir boru çiçeği gibi
Çıktı karşımıza. Şarapçıya girdik.
Masamız çıtırtılar içindeydi.

## GÜNEŞ SALINCAĞI

Güneş salıncağı sallanır
Penceremde bulut dizerken.
Her şey aynı yerde, hiçliğin taşı,
Denizin zamansız doruğu, gömülmüş
Toprak ve bir yere gitmeyen yel.

Varlamak içinmiş gibi zamanı
Sallanır durur güneş salıncağı.

## BU KIRLANGIÇLAR GİTMEMİŞLER MİYDİ?

Giden gelen yok. Bir titreşimdir bu.
Durağan fulyanın üstünde arı
Bir diyapazon gibi titremekte. Kırlangıç
Tarihsizdir. Belleğim sarsılıp duruyor denizde.
Martı bir uçta kanat, bir uçta ses.
Ya sabah, ya öğle. Gemici ve bulut,
Güneş ve yağmur kıl payı bir dengede.
Dolu bir boşluğu doldurup boşaltmak işimiz,
Ölülerle, gecelerle, sümbüllerle.

## YANYANA HER ŞEY

Bir balık uyur, denizi yaratır
Martıların tüneği dibinde,
Yanyana martıların, ki evreleri yoktur,
Bir yaşta hepsi, bir boyda.

Toprağı arala, ellerinle bak,
Yanyanadır günlerin taneleri,
Ne önce, ne sonra

Ne önce, ne sonra.
Üst üste kurmuşlar kentleri
Sarmışlar masalla.

## GEÇEN HİÇBİR ŞEY YOK

Bir böceğin gözlerinden geçer ay.
Giderilemeyen üzüncün kurşunu, ölümün
Ve yaşamın alyuvarı, evrenin gözeneği.

Oysa geçen hiçbir şey yok, tümümüz
Göğün ortasında. Bir anıt gibi.

## ABİDİN LONDRA'DA DÜNYA KUPASI MAÇLARINI FİLME ALIRKEN SELÇUKLULARI DÜŞLÜYOR

Asimetrik İsa Bey camisi
Düşlenir gün gibi yurt uzadıkça
Simetrik bir tarihtir düş
Selçuk futbolu ve Britanya çinisi
Asimetrik bir dünyada
Simetrik *Abidine* ve *Abdüş*

## KÖPEK

Güz sabahını kovalıyor
Köpek
Çocuk bahçesinde.

## YILDIZLAR

Düşmek için denizi arıyor yıldızlar
Ölümü inanılmaz kılan denizi
Masal biçen denizi

## ARKASINDA

Gözlerinin arkasında saçların
Saçlarının arkasında
Ay.

## DÜŞÜNCELER VARDIR

Denizin mumları doldurdu geceyi
Yaşarken yonttuğum donuk bir kadın
Gibi iki el duruyor ufukta.

Düşünceler vardır kan göğünden ulu
Islak havada sabırsız ve rastgele
Sürekli bir şimdiki zaman içinde.

Bütün çiçekler kapandı, erisin,
Erisin saydamlık, gövdeni istiyorum
Sıçrayan göğsünü düşlerinde.

Boru çiçeklerinin arasında saklayın
İyi biçilmiş bir güvercin gibi
Süzülen yaşamlı göğü beklesin.

Yaşarken yonttuğum donuk bir ölüm
Gibi yıldızların düşüp düşüp söndüğü
Gece. Yaşanmaz başka bir ölümle.

## CİNSEL İLİŞKİYE ÖVGÜ

Gökgürültüsünde gecelikli kız
İsterse uyansın çoğul ve cinsel,
Bir anlık bir korudur şimşek
Gökyüzüne doğru ve titrek
Düşleri sarıp geceliklere
Dal uçlarında uçmak ve korku.

Bir anlık bir şimşekti koru
Yağmur budanmış ağaçlardı
Islanan bir kadındır ağaç altı
Sevişmek yabancılaşmaktan
Başka nedir? Bakılan yerde kadının
Kendinden başkası.

Budanmış yağmurlardı ağaç
Sakınılmaz bir yaz sonu...
Kızın geceliği, kadının
Yağmurluğu ve gökyüzüne
Doğru dal uçlarında uçan
En güzel koru.

## YAĞMUR

Birden serçelerle indi yağmur
Hangisi serçe
Hangisi yağmur

## BULUTLAR OLDUK

Ölüler mezarlıktan dönüyorlar
Kendilerini gömen imamı bulmaya
Oysa imam da ölmüş aralarında
Hangi ölüyü gömüyor

Saksılarımızın toprağını eşeliyor akşam
Bıçağının ucu ile yüreğimizde
Bir yürek daha çıkıyor toprağın içinden
Hangi saksıyı eşelemeye

Bulutlar olduk dağılıp toplanan
Çitlerini devirmiş bahçelere
Derken yıldızlardan bir çit daha
Bulutlarda yepyeni bir bahçe

## ŞİİR YAZMAK

Kimi bir sözcükten yola çıkarım
Aç kalmış güzel bir kurttur o

Kimi bir düşünden ki
Kör bir gül gibi dönenir

Bedevi bir sabır gibiyimdir
Ey tesellisiz gece

# ESKİ TİRANLAR

Gecenin elleri küçük
Tutar tutmaz yağmurumuzu
Göz gibi kabukludur yeryüzü
Kurur ıslanıp ıslanıp

Gece bir kuşun gagasıdır
Yaşamın eski hisarında
Koca yaprağı altında sabırsızlığın
Geyiklerle kurtlarla uyunur

Ve yağmur yalnızlığa ekili düş
Yitirmelerin gönülsüz kadını
Gider insanı yüzüstü bırakıp
Rüzgârını doldurmuş geceye

Eski tiranlar yağmur ve gece
Deli yasaları yazgımızın
Ölmezliğimizin masalı belki
Belki merakımızın yankısı

## MARTI

Martı bir majesküldür
Küçük bir çocuğun yazdığı

## SOKAĞA ÇIKIYORUM

Sokağa bir diyalog gibi çıkıyorum
Umurunda değilim gecenin. Gece
Yarınki gecedir ve tanrıdır
Tanrının umurunda değilim..
Kimileyin seviyorum (Sevmek kuşların
Bir an boş bıraktıkları ağaçtır)
Ve yalnızlığın kırmızı yapraklara
Çalan büyüsünü duyuyorum. Ey cesaret
Hep dolu tut bardağımı. Sevgi ve umut
Birdir, yalnızlık ve cesaret bir.

Sabah oluyor ne güzel dedin
Sabah oluyordu birbiri arkasına
Yetişemiyordun gözlerin kapalı
Göz yeni doğmuş bir çocuktur
Unutmayı hatırlar her sabah
Her sabah her sabah — Ne korkunç —
Cam gibi bir şey değer yüzümüze
Açlık bir güneştir serin
Ve bahçeli. Sabah oluyor dedin
Sabahın yarısı horoz
Yarısı yok.

## UFAK GÖLLERİNDE

Tek başına söyle türkü
Yıldız gibi açar kapar yürek

Ufak göllerinde toprağımızın
Gökyüzü ölü bir balık

Esmer ekmek gibi insanlarımız
Ve yaşamaların en gücü

Homeros yabani zeytin yerdi
Güneşli ülkemizin gölgesi zeytin

Ulu bir ağaç duyar gıcım gıcım
Dönüp dolanan umudumuzu

Değmezdi dağlar olmasa
Yaşlanıyorum
Değmezdi dağlar olmasa.

Çok ağaç gördüm
Çok kuş

Beşparmak dağını gördüm Bafa'da
Sarmış firuze sır gibi killi toprağımızı
Masal

Ey zeytin ağaçları

Ali'nin kızını da getirdiler
Kazdağı besler çocuklarımızı
Besler Mustafa Kemal'den Hektor'a

Çok ağaç gördüm
Çok kuş

Çıkabilir aydınlığa
Çıkabilir yer altından bütün kentler
Yanar değil artık Hasandağ

Ey incir ağaçları

Ön ayaklarını germiş bir boğa
Bir boğa gibi aşmış ana tanrıçaya
Toros'u gördüm

Çok ağaç gördüm
Çok kuş

Unuttum kendimi toprakta.

## TEK BİR DENİZ KALIR ORTADA

Ölmek ölümlülüktü, yaşamak ölümlülük
Ağacın dalları uzar tek bir dalda
Tek bir dalda gömülmek ister ağaç.

Tek bir dalgada tek bir balık
Akşamın yıkanmış çayırı sonra
Denizin tohumu, havanın tohumu.

Hiçbir şey değişmez yaprak değişirken
Bir çatışma olur her ışıkta
Tek bir deniz kalır ortada.

Gecenin pruvasına tırmandı ay...
Bitsin, insanlaştıramam nesneleri
Duyarım sabrımı delice taşkınlıkla.

## GÜVERCİN

Güvercin
Pencerede kopan alkış

## ÇAĞIRSAM SUYU

Sen köpük tohumusun bıçağımı bıraksam
Köprünün dilisin çağırsam suyu
Uyanılmış uykusun bahçeyle konuşsam.

## AĞULU MANTAR

Yağmur bir adım ötemizde
Kabarmış ağulu mantar

Sessizliktir ateşin yanındaki kütük
Suyun ışık değmiş kabuğu

Sen tane tanesin sevgilim
Denizim ben batık aşklarla dolu

## YANYANA DALGINLIK

Gözlerine bakıyorum
Denizden çıkarılmış bir tabaktaki kuş resmi
Dağınık köy evleri gibi orda burda
Sepetteki sümbül soğanı gibi gölgeli

Yüreğimiz öylesine aşmış ki düşüncemizi
Yarışı başlatan tabanca sesi gibi
Dudaklarımız koşuya çıktıktan sonra
Duyuyoruz söylediklerimizi

## SESSİZLİK TAŞLARI

Akşam senin katırlarla çıkılan köyündür
Gördüm tuzunu ununu davarını
Sallabaş bir tırtıl gibi karartı
Çıtırdıyor çekirdeklerinde göğsünün
Topluyor görüntünü parça parça
Düş de ağır geliyor insana yaşam da
Güzelliğinin azıklarını çıkar bir bir
Kuş sürüleri gibi uçuşan eteğini ser yanıma

Eski resimlerini gördüm gözlerinin,
Yağmurun ve denizin, tanyeri ile dopdolu
Gördüm karadaki ve denizdeki direkleri
Eski ormanları buzların koruduğu
Bende kalsın efendilik yeter bana
Bakışlarının bir ırmak gibi doldurduğu
Sessizlik taşlarını dizeceğim şimdi
Dizlerinin baş döndürücü doruklarına

## SEVİNCİM

Seni dün gördüm pencerende
Sevincim hiç yoktan sabah ki ağrır
Ya seni, ya dün, ya pencerede.

Aynı kentte yaşadığımızı biliyorum
Seni gördükçe pencerede
Hem seni, hem dün, hem pencerede.

Sevincim hiç yoktan pencerede
Bir kent ki ağrıdıkça ağrır
Hep seni, hep dün, hep pencerede.

Aynı kentte yaşadığımızı biliyorum
Sevincim ağrıdıkça pencerede

## GELGİT

İsteğinin böceğidir yanıp sönen gözlerinde
Koşulmamış hayvanları dört döner göğsünün
Bekleyerek bizi binlerce kapının ötesinde
Çek arabacım çek yüreğimin dağ kokusu
Zamanın bakışı didikliyor kayayı bak
Ağacımın kökündeki düş pınarı hadi gidelim
Yağmurumun küsen sarmaşığı
Sonramın bıçağı, yalnızlığımın martısız günü
Yanımızda açan suyun ölümsüz gelgitisin sen
Ben balık gibi kokarım can çekişen
Sen mercandan adalarının altına bağlarsın beni
Deniz gibi bıçağımla iplerimi keserim ben
Sen dudaklarının sokağında kovalarsın beni
Sarmaşıklarla örtülü duvarından atlarım ben
Sen bir kök olursun ben anlamsız bir ek
Bitiştik mi dillenir insanların yüreği sevgiden
Dil, emek ve ateş... işte bizim üçlümüz budur
Devrilen geceden sabaha, sessiz mazgalına geleceğin
Doğumun kabuğundan, ölümün çekirdeğine değin
Yok başka su, başka toprak
Suyun gözlerini örtüyorum işlemeli buğunla senin
Göğün yıldız örtüsünü sarıyorum göğsüne

## GÖZLERİM MAVİ

Gözlerimden çıkıyorsun
Sokağa
Mavi mavi.

# ATATÜRK'ÜN BİR SAATI VARDI

Atatürk'ün bir sözü vardı
Yediveren gül gibi açardı

Atatürk'ün bir atı vardı
Etilerden beri yaşardı

Atatürk'ün bir resmi vardı
Buğday tarlası gibi ağardı

Atatürk'ün bir saatı vardı
Durmadı

Köle sahipleri ekmek kaygusu çekmedikleri
İçin felsefe yapıyorlardı, çünkü
Ekmeklerini köleler veriyordu onlara;
Köleler ekmek kaygusu çekmedikleri için
Felsefe yapmıyorlardı, çünkü ekmeklerini
Köle sahipleri veriyordu onlara.
Ve yıkıldı gitti Likya.

Köleler felsefe kaygusu çekmedikleri
İçin ekmek yapıyorlardı, çünkü
Felsefelerini köle sahipleri veriyordu onlara;
Felsefe sahipleri köle kaygusu çekmedikleri
İçin ekmek yapmıyorlardı, çünkü kölelerini
Felsefe veriyordu onlara.
Ve yıkıldı gitti Likya.

Felsefenin ekmeği yoktu, ekmeğin
Felsefesi. Ve sahipsiz felsefenin
Ekmeğini, sahipsiz ekmeğin felsefesi yedi.
Ekmeğin sahipsiz felsefesini
Felsefenin sahipsiz ekmeği.
Ve yıkıldı gitti Likya.
Hâlâ yeşil bir defne ormanı altında.

# AY ÜZERİNE AÇIKLAMALAR

## I

Ağır bir gül gibi bırakıp ağırlığını
Yeryüzü çizgisinde duran ay
Bulutlara değince hızlanıverdi
Nâzım Hikmet'in küçük küçük adımları ile. Hız
Siyah beyaz bir resimdir hep.
Ve ay bulutları geçtikçe
Bulutları geçtikçe, bulutları geçtikçe
Bulutları geçtikçe hızlanıyor
Şimdi saksının içinde.

II

Ay eskiden tanrıçaydı. Sonra
Anaksagoras'ın şemsiyesi oldu
İlk o buldu güneşin ayda yansıdığını.
Bilimsel bir masaldır yansıma.
Ve halk "eski-yeni ışık" derdi
Yansımayı görürdü demek tanrıçada.

III

Uyku ilacı alırdı çoban Endymion
Ve beklerdi tanrıçayı:
"İri bir midye idi gölün dibinde
Ay. Ağzı açık. Sularla sallanır
Durur içindeki et. Ah uyurdum
Koynumda saç kıl içinde bir kız
Örterdi üstümü düşle ıslak ıslak."

IV

Ay bizim çobanımız dağlımız
Erkeksiz kalmış tanrıçamız bizim
Baba evinin taşlığı
Gökyüzüne ilk baktıran bizi doya doya
Topraktan kurtaran
Başımızı dik tutan ilk sınavımız
Atalarımızın kafatası.

## BAKIR ÇAĞI

Nedenini bilmeden bağırdı bir karga.
Daha çabuk. Beklemek zorundaki bir çamın
Tepesinden. Ve bildiğimiz yaz geldi, tek kanatlı,
Yorgun bile değil, acemi ve yalnız.
İlk kez görüyormuş gibi yapmalıyız
Kuralı bozmamak için. Daha çabuk.

Düşünmek hızın yarısıdır.
Daha çabuk. Yaz daha çabuk gelmeli
Kış daha çabuk, ayın on dördü ve çocuk,
Konçerto ve ülser ve aşk ve hükümet
Ve saç dökülmesi, saat daha çabuk.
İlerlemeli ve ölüm... Daha çabuk.

Ölüm doğanın tek gözlülüğüdür
Mezarları yuvarlak açmalı. Daha çabuk.
Tostoparlaktı ölüler bakır çağında.
Ölüme doğanın utangaçlığı deyip geçmeli,
Kimsesizlik, kendini tanıtlama çabası demeli, Ah
Unutulma korkusu, başka bir şey değil. Daha çabuk.

Hız yarısıdır doğanın, öte yarısı
Ölüm. Demek daha çabuk.
Yaz gibi gelir nedenini bilmeden ölüm.
Ve ilk kez ölürmüş gibi ölmeliyiz.
Kuralı bozmamak için. Daha çabuk.
Ölümü oyalamalıyız.

Doğa insanın yarısıdır.
Ölüm hızın tümü.
— Ha bugün ha yarın
Bugün de ölünebilir. Hem daha çabuk
Demek daha iyi.
Hem dün de ölebilirdiniz.

— Ama dün lodostu,
Unuttunuz mu, çocuklar sinemaya gitmişlerdi,
Örtüye devrilmişti sabah çayım.

— Bugün ve yarın birdir
Ya lodos çıkar, ya çay devrilir
Çocuklara ne bakıyorsun, hepsi ölebilir.
Barış ve savaş bir,
Doğa ve insan birdir,
Hız ve ölüm bir.

Nedenini bilmeden bağırdı bir karga,
Beklemek zorundaki bir çamın tepesinden.
Yalnız yasalar önemlidir dedi biri,
İnsan beni ilgilendirmez, ölümü büyütmemeli.
Yaz geldi diye şaşıp kalan biri
Yaşamak suç mu diye geçirdi içinden.

## BİR SÜMER TABLETİ

### I

Bir ev yaparız günün birinde
Ölümün biçimi çizilmez
Sök evini bir gemi yap
Balıkçıl kuşları uçar su boyunca
Bir senet imzalarız günün birinde
Yazık o güne o çirkef güne
Miras kavgası çıkarır kardeşler
Akarsu taşar günün birinde
Su basar memleketi
Suyun yüzü güneşin yüzüne bakar
Sök evini bir gemi yap

II

Eceliyle öleni gördün mü
Yerin altında
Evet gördüm
Gece yatağında uyuyup soğuk su içiyordu

III

Ey benim tuzlu kanım bedenimin denizi
Ölüm suyu değmesin sana
Ölüm suyunun arkasında olanı bul
Bırak zenginliği yaşamı ara
Buğday yağmuru yağacak gökyüzünden
Çocuk sevinci verilecek sana

## AĞAÇ OLDUM

Bir ağacın altından geçiyordum
Ne olduysa oldu bir anda
Ayrılıverdim kendi kendimden.
Haşhaş çiçeği oldum güneşte eğik,
Kaplumbağa kabuğu, düğün evi,
Sayıklama oldum, bir dolu ad.
Kör bir Tanrı gibi rüzgârı yeden
Taç yaprağı oldum, yüzyıl oldum,
Bir böcek gibi küçücük bir an.
Bir ağacın altından geçiyordum
Ağaç oldum kendi kendine giden
Gördüm toprağa batmış birini.

# YAŞLANMADAN MI YAŞAYACAĞIZ?

Gün ağardı, bir kalabalık çıktı
Göklerden: Göbekli kalkanlar, parıldayan
Dövmeler, bir gül, hançerli
Bir yürek, dişbudaktan yaylar,
Boşalan akvaryumlar, bir kral,
Bir hindi ibiği, taptaze bir ölü,
Tunç ayaklı atlar ve denize dökülmek
İçin sırlı bir testinin içinde şarap.
Bir gürültü yükseldi ağaçların köklerinden,
Gözsüz canavarlar boy verdi denizde.
Ne o? Yırtıcı gagalara mı inanalım?
İnce baltalara mı, geceleyin yakılan
Otlara, ağaç biçimindeki kanatlara mı?
Kulak asmam bulutlara, aldırmam,
İster ırmak boyunca gitsin, güneye,
İster kulelerle tutuşmuş ağır göllere
Gitsin... Yaşlanmadan mı yaşayacağız? Hadi
Gidelim, görelim bakalım tan örümceğini.

## KIMILTISIZ ARILAR

Ah o kımıltısız arılar yangın tapınağında
Halatlarını koparmış yırtıcı alınların yarası
Şakıyan ve susan ağacı anlamın.

## BARDAK

İsterim tutsak bardağımın gizini,
Parçalanmaz gölgesini evrenin,
Yeni doğmuş hoyrat söğüdün erincini.
Gömülmüş sözüm ben dirilmiş.

## KAPIYORUM AÇIYORUM

Gün yoluyum ben, buz tutmuş pınarım,
Taçsız kuleyim, kapıyorum saydam gözlerimi,
Külden yoncalarımı açıyorum.

## KOŞTUM GELDİM

Koştum geldim ta sınırına değin.
Burdan ötesi suskunluk, zaman

Ve gözlerin. Delilik denizlerim benim.
Yitişimin inatçı gömütleri.

Boşalmış bir dünyada senin sessizliğini
Derleyen kayırmasız saat.

Hadi dönüyorum eski yerime hiç,
Belki senden, belki başka şeylerden.

## TEK BAŞINA

Ölürken çocuklarımı unuttum
Küçük deniz kirpikleriyle sabah
Denedim bütün sabahları.

Sana sürgünümün şarabını bıraktım al
Mumlarını güzelliğin ve hiçliğin
Bir de kaygumun soluk ellerini.

Denedim bütün ölümleri
Ama görmedim büyülü ağaç
Ezilmiş sevdaların giysileri.

Sana ayrılığın yayını bıraktım al
Bir de adını bilmediğim gökyüzünü
Lamalar gibi koşar bozkırda.

Oysa ölümsüzlük şuracıkta, kar
Güneşi gibi doldurmuş odayı, basit,
Anlamsız ve tek başına.

Ayaklarım hayvan, üstüm başım bitki
Denedim bütün vakitleri al
Başka türlü geçmeyen bir vakitti.

# ANA TANRIÇA

Arkeolog James Mellaart'ın Çatal Höyük'te bulduğu dokuz bin yıllık yeraltı kenti için

Kurt eti yemezdik
Çok böğürtlen şarabı ve badem yağı
Yeryüzü ölüm gibi güzeldi korktuk
Kentçe toprağın altına kaçtık basamaklı
Odalarımız ve boynuzlu mezarlarımızla.

Mavi geyikler vururdum
Obsidian satardım Kıbrıs'a
Büyükayı yılında gezdim tekmil Pamphilia'yı
Keramiksiz Beldibi'ne kırmızı kablar verdim
Boğa kızı Dentalia'yı aldım karşılığında.

Ana Tanrıçanın önünde yattık
Konuşmadan ve acıkmadan ölesiye
Damın üstünde aslanlar dolaşıyordu
Alt katta ölülerimizin kemik sepetleri
Gebe Tanrıça, duvarda resimler ve meme.

Yangında alev aldı Dentalia — duvar gibi —
Acı burçak yedim o gece
Odamın altına gömdüm kızı
Mavi yeşil apatitli gerdanlığı
Ve kırmızı halhalları ile.

# TEKNENİN ÖLÜMÜ

*Bak*
*Çiçek açıyor!*

## HÜZÜNLÜ BİR AKŞAM BORUSUNUN EZGİSİ İÇİN SÖZ

Av bitti, titreyen borular
Akşamı kovalıyor köpeklerle
İkimiz içinse yarına kadar
Topal Hephaistos'la nar ateşte
Dövülecek üzünç namluları var.

Kemikten yapışık kardeşler gibi
Vurgun yemiş tinimle kutsal tenim
Ah biri kanatsız ateşböceği
Siz boğumlu deyin, ben eklemli diyeyim
Toprak yutan arısıdır öteki.

İki dilli yazı bulundu taşımızda
Tapısını bire indiren Amenofis
Gizli gizli ağlar Güneş tanrıya
Hangimiz mutsuz kral Hattusilis
Hangimiz ermiş mutluluğa.

Masallar dinlerdi sevdalı Cemşit,
Sindbad, balık gözlü Şirin, Şehrazat
Ey sevi, Afrodit benzeri dikit,
Kaç çeşit demir deldi Ferhat,
Hematitta, limonit, pirit,

Ufuk ışıkları yedi bitirdi.
Horus'un kasrında ne aradığın?
Bak, avutmaya geldik kendimizi
Ah tanrıları ölmüş Amoritler kırgın
Tahta idoller karşıladı bizi.

Kargışlı Şahinin başıdır deniz
Düştü mü kanlarla her akşam
Ormanlar içinde ikimiz,
Çıldırtan bir dumandır yaşam
Şeytanın kandilleri ve biz.

Kimi gün karıştırırım birbirimizi
Dirhemler gibi kurnaz tüccarın elinde,
Olur acıdan yoksarım kendimi,
Eski bir şatoda demir şövalye,
Ölmüş çoktan, boş kalmış içi.

Hem İskender'in talihli atıyım
Yengiler yaşadım Küçük Asya'da,
Hem de Kıbrıs'ta satıldığım
Kıvırcık saçlı, mağrur Romalı'ya
Gün yüzü görmeden kömür çıkardım.

Olmuştu balıtımın Sultanı,
Zambaklar kraliçesi nice bir straliçe,
Kalbim ki menhirlerdir, suskun aşkı
Ansıtmak için dikilmiş yazıdan önce,
Unutansa ben gene, ben zavallı.

Hem Mesih'tim, hem Barabbas'tım,
Kim çarmıha gerildi o gün
Bağışlanan kimdi, karıştırmışım,
Bugünse bağışlayan göğsün
Kollarını açınca ben çarmıhım.

Birdim iki oldum, iki iken bir
Ne yalnızken birim, ne de seninle iki,
Sevi de yalnızlık gibidir
Var yok eder durur kişiyi
Akşamları boru sesiyle gelir.

# GÜNEŞ SAATI

## GÜNEŞ SAATI

Su verdim büyüyen günlere
Açılan sonra kapanan çiçekler,
Yönlerin tarihini araştırdım,
Karları saydım döne döne
Elimle gök memesinden sağdığım,
Bütün yazgıları yeni baştan yazalı
Güneş saatları.

Ve asıl gücü sevinçlerin
Saymak bulutları rüzgâr gülünde,
Kuzeydir gerdiği yapraklar
Karanfillerle beslenen güneşin,
Ve ayaksız dizeleriyle
Kadınların ve erkeklerin ağaçları
Doğar güne karşı.

Neyi saklıyor ki bunca dirençle
Yalnız o varsa yok demektir.
Çeşitli görüntülerle her yandan
Çevirmiş yalnızlığımızı,
Bir kuş alır gagasında gezdirir
İnsan elinden çıkmış şeylerin saldığı
Şaşkın yabanlığı.

## UNUTMAK KUŞLARDIR

Böceklerin çerden çöpten kurduğu
Sabahı ne çabuk unuttuk
Eski zambağa yağmur yağıyordu,
Demin boyadığı buruşuk
Gökte ay gitmiş gitmiş gitmiş
Yeniden büyümeye günün adadığı
Yıkılmış taçkapı.

Sabahı ne çabuk unuttuk
Sabah ki okunmamış eski yazı,
Ya soldan sağa kelebekle,
Ya kamışla aşağıdan yukarı,
Siliniverirdi çarçabuk.
Uykusuz bir çiçeğin adıdır belki de
El değmezliğinde.

Eski damların tarlası üstünde
Sabahı ne çabuk unuttuk,
Unutmak kuşlardır ölümsüzlüğe
Ve yırtık paçalı korkuluk.
Her şey o kadar eski eski eski
Ve sabah, kuşları uyandıran evliya,
Döner tanrısına.

## ATEŞ YAKARKEN

Ateş yakarken öğrendim taşları,
Gün görmüş beyleri dünyanın.
Buğdayı taşla kırıp kaçmış
Bize ekmeği esinleyen tanrı.
Soluğu safir gibi tüten
Yerin sadeliği çileden çıkarıyor,
Göğe sığınmak zor.

Dereden altın akar güzün,
Deniz bırakır şaraplık yakutlar
Kızıl koylara sabah erken,
Bir taşın dönüp bana yol sorması
Boşaltırken vadileri gün,
Gökyüzü sonsuzluğun taşına çıkmıştır,
Elmas gibi sağır.

Büyük taşlar, ay eskitmiş onları,
Sormuş fosforlarını bütün.
Evrenin neresindeyim ben,
Taşları kaldırsalar bulurlar mı?
Şafakta bıraktığı yerden
Göğün arasında inci arayan gece
Bulmuştur kendince.

## BEN BAŞKA DÜNYADAN

Bu yaz ne de çok yağmur yağdı,
Ben başka dünyadan geldim, bilemem.
Bahçe ne kadar yanımızda,
Ne kadar yakın karanfil tarlası!
Bilgiyi arayan Gılgameş
Gibi kuşkumun kuyusunda gizlenecek
Ipıslak bir çiçek.

Şaşkın kuşların değil mi bu dünya,
Başka kimin olabilir ki!
Benim yabancılığım bitmeyecek.
Bu bakışmayı kim öğretti
Ağaçlara ki hep omuzlarında
Bilmediğimiz nice şeyi bilen suskun
Göğü sonsuzluğun.

Bu yaz ne de çok geyik geldi.
Yağmurda şebboy kokluyorlar.
Yalvacı birdir ateşin ve suyun,
Boş koyların yalnız denizi
Batan güneşin renginde taş arar,
Bana yeryüzünün gizini açıklayan
O köpürmüş orman.

## ÇİÇEK SATAN KIZ

Boyalı yumurtalar evi sabah
Açtı salkımlar kepengini,
İçinde çıngırak başlı boynuzlar,
Dökük bir gökyüzü hevengi.
Bense tanrı gibi, değişmiyorum,
Donmuş kalmışım gözleri açık yontumda,
Benim nemsin doğa?

Duvara tırmanmış da bir aralık
Gökyüzüne bakıp titriyor
Sokağın toplardamarı sarmaşık,
Acılar belki de boşuna,
Sanki biri konuşuyor usulca,
Arı ayağı gibi, tan yaprağı gibi,
Avutuyor beni.

Döndür beni katırtırnaklarına,
Omuzlarına güvercinin
(Uçları sivri çoban kepeneği)
Yağmurlara döndür öğleyin,
Sıcak yosuna, saatlı duvara,
Çiçek satan âmâ kızın eline döndür,
Böğürtlene döndür.

## YEDİ DALGA

Sıvacıkuşu bekledi uykusuz
Sabahın çanak yaprağını,
Nisan gümüşünün kar sevincinde
Parıldar hüznümün bıçağı,
Parıldar o avutucu bilgelik,
Dafne'nin soluklarını duyuyor musun?
Bekle, ağaç olsun.

Kıyıda bir titreyiştir başladı,
Kırmızı bir teldir çünkü su,
Gökyüzüne değen dişi bir çandır
Kanat yapıverir billuru,
Bağrımdaki kara gülü ay yapar.
Yüreğin çırpınışını duyuyor musun?
Duy da kuşlar olsun.

Altın tozundan mersinin dibinde
İki damla ateşböceği
Yakmış külden giysisini gecenin,
Ya da günün gerindiğini
Taşır yedi dalga ile periler.
Pan'ın çaldığı kavalı duyuyor musun?
Katıl da gün olsun.

## KAYIK

Güzü kuşlarla oyaladık,
Başka dünyaların ağaçlıkları,
Vakitsiz rüzgârıdır artık
Düşünceyi savunusuz bırakan
Yağmurlu bayırlara karşı,
Ve boşalmış parkın içindeki bakışma
Sorudan soruya.

Şaşkınlık, yalnızca şaşkınlık,
Yüzlerde okunanların eşyaya
Vurması, saksılara ateş
Dikilmiş gibi gözlerde yansır da
Arkların uğultusunda bir güneş,
Kana döndürür taşın toprağın rengini
Kokuların zehri.

Çoktan ölmüş bir kadın bu çağ,
Eskimiş kıyıya vuran denizde
Çiçeksiz bir sevda kayığı,
Süslü bir at ıssız bir yere
Varmış geçip görkemli zamanları
Ve çan kulelerinin göğündeki kuşlar
Rüzgârsız durmuşlar.

## ZİNCİR

Ormana karşı Aralık akşamı,
Dört yıldız var gökte, bir ki üç,
Pencereye dikmiş gözünü saksı,
Saksılara dikilmiş buhur,
Bu saatta yüksek sesle okunur
İlk sözcüklerin karanlığına dalmışız
Konuşmadığımız,

Susmuş denizi düşünmek güç,
Beklemek, ay çıkacaksa korudan,
Bir şey sona erecek gibi,
Kanat gerip sıkıntıyla bağıran
Kuşların sesinden de belli,
Ve soluk kesmesi ay çıkacağa yakın
Evdeki eşyanın.

Ufuk zincirlerle çekilir
Ardında ateşler kaynayan hörgüç,
Eskiden yaşamış gözsüz ozanlar
Ya da Zühre çıkana kadar
İlk yazıyı yazan kutsal el midir
Bilgi ve bilgisizlik denizini baştan
Saf ayla dolduran?

## BAŞ DÖNMESİ

Çiçeklenen bir denizden taşarak
Her şey orman olacak bir gün,
Kuşların dallararası yumuşak
Saatıdır artık gördüğün.
Bekle, bekleyen tanrıyı ki
Güneş kızıl çamlar üstünde eğlenecek
Büyük geceye dek.

Bir gün her şey olacak ses, bir ses ki
Buluta yıldızdan, yıldıza yerden,
Çın çın öterek yayılır elipsi.
Sen bu halkaları gözlerken
Bekle sesi sesler arasındaki,
Birdenbire kıl kanatlı ay görünecek
Orglardan geçerek.

Ben rüzgâr içinde yaşadım,
Gün oldu baş dönmesi yalnız, yalnız
Uzak taşlardı yalvaçlarım.
Ne ses, ne orman, tek başıma, ıssız
Bir yağmur avutur benliği.
Yoksa ormanda bir tanrı gibi beklemek
Ses işitebilirsek.

## DEĞİRMEN

İki dünyada birden çalar
Toprağın kuşluk vakti sessizliği,
Tatlı suların beslediği
Tanrı gibi olgunlaşır ağaçlar,
Ve bir tek andır bu, tohumsu,
İnce, sımsıkı gömülmüş sıcaklığına,
Kendinden uzakta.

Akıl boşluğunda dururdu,
Dölüt yolundaki bir çocuk,
Bir büyü gibi var ve yok olduğu
Yaşamın ve ölümün uçuk
Benzerliğinde, bilinmez ki
Ne zaman başlayıp bittiği bilgeliğin,
Açık denizleyin.

Bir taşın gölgesindeyim kuşluk vakti,
Suya götürülmüş bir orman,
Bir ölü, hiç ölmemiş sanki,
Toprağı delmiş bir ucundan,
Küçük kuşların sokakları gibi,
Kuşluk vakti çekip giden değirmenim ben
Rüzgârın önünden.

## KÖK GİBİSİN

Akarsularımız gibidir
Halk, boyar toprağı tarçın rengine,
Leylekler gibi gider gelir
Sözleri benzer nar tanelerine,
Bindikleri al geyiklerdir
Elleri dualardan incelmiş kızların,
Gözlerinde altın.

Ayağa kalkmış bir taş Anadolu;
Halk, taşın üstünde yazılar,
Seherde çözülen bir anlamı var,
Ve uyanan kuşların uğultusu
Sabırsız söğütleri sallar,
Belli, yere oturmuş ağlayan bir tanrı
Yakıyor sabahı.

Ormanın ortasında bir çavlandı
Halk, dumanı karanfil harmanının,
Düş deren kent, şiirin limanı,
Kanadı sıcak dünyaların,
Toprağın buğusu, çiçeğin kanı,
Yaşama kök gibisin, kökte kılcal damar
Gök ekinde çınlar.

## DUVARLAR

Döner batıdan doğuya duvarlar
Yüksek surlu Uruk'tan beri
Muskalar asılı boyunlarına.
Kalkıp açarsın pencereyi
Ayışıklarında yeminli çırak
Yüzyılların balığı, çansız kule,
Ayalı beş parmak.

Yıldız evinde gök gibi kaygılı,
Kokusuz büyük gülleriyle
Döner batıdan doğuya duvarlar
Atlas'ın durgun görkemiyle.
Kireçten beneklenmiş karanlıkta
Söyler ölümlülere sessiz ağıtını
Çamur karan mala.

Döner batıdan doğuya duvarlar
Gökle yıkanmış sabahleyin
Uygarlıkların gizemli çekülü
Tutuk dili çaresizliğin
Varoluşun uykusuz atı
Gözlerimi açınca ilk sözdür, ilk emek,
Bize dargın tanrı.

Bey arıya ağarken yol gösteren
Kafesi kör kırlangıçların
Döner batıdan doğuya duvarlar,
Dirilttiği ölü İsa'nın,
İsrafil'in tıkanmış suru,
İkiye bölünenleri ikiye bölen,
Toprağın egosu.

*Bu sabahın konuştuğu dil*
*Ne dili?*

## TEKNENİN ÖLÜMÜ

Kara yakındı önce, hem çok yakın,
Elimi uzatsam tutardı.
Yıldızsız teknemdi inip çıkan gece,
Kurumuş gece, kum, kömür, arduvaz...
Kara yakındı önce, hem çok yakın,
Denizleyin inip çıkan önümde
Bir tanrının atardamarı.

Açtım, yorgundum ama uykum yoktu.
Günlerce yekesiz, yelkensiz
Ne de çok kuş takılmıştı ardımıza,
Ne çok harman gördüm köpükten beyaz...
Açtım, yorgundum ama uykum yoktu.
Güneşler hâlâ sağımda solumda,
Sürer gibiydi açık deniz.

Deniz en ince hayvanı belleğin
Nerden kalktım, o rıhtım, o çan...
Bilmiyorum o gök kıyı nereye gitti!
Bir masal şebboyu çarmıhtaki yaz.
Deniz en ince hayvanı belleğin
Bir kuşluk vakti tanrının sevdiği
Görünür zamanı yaratan.

Canlı mıydım? O uğursuz kıyıda
Öldüğüm gün de bilemedim.
Hep o sallantı, o devinim, o avcıl
Bayrak, bir az aş tenceresi, bir az
Küfür, karı kız öyküleri, sonra
Dipteki ölülerin fısıl fısıl
Konuşmalarını dinledim.

Doğdum mu? Nasıl? Belki bir tezlik
Yeli kımıldadı, kan gibi.
Ağaç ve kızak, demir, yağ, halat, katran,
Boya kutuları, sünger, tel ve gaz...
Derken gün kokulu yüreğimdi ilk
Yapının boş gömütünde dikili
Sabırsız kaburgama çarpan.

Ruh, şarabı gördü üzümden önce
Süt, kan olmak için devinir
Tohum bildi herkesten önce ekmeği
Gün, denizi salıvermeden batmaz.
Ruh, şarabı gördü üzümden önce
Ağaç ne diye kalktı çiçeklendi,
Denize inmesi nedendir?

Ah yalnızlığın gömük kapıları,
Aysız ayışığı gibiydim,
Geceleyin gece, gündüzleyin gün
Gibi suyun altına vuran yalaz.
Ah yalnızlığın gömük kapıları
Bir yağmuru dinlercesine bütün
Anları iç içe bilirim.

Bir tekne her zaman düşüncelidir.
Bizimle demirledi gece.
Karaya çıktı tayfalarım uykulu.
Pruvamda çok acaip bir yıldız
Konmak istercesine gider gelir,
Suları budanmış bir yolculuğu
Sürdürmek isterdi kendince.

Kara yakındı önce, ödağacı
Kokusu sarmıştı geceyi.
Ve bir kuş bağırdı çağırdı tepemde,
Fosforlu sesi kabarık ve ıssız.
Lale rengindeydi şimşeğin dalı,
Ve güneydoğunun yangını pembe
Nakışlı bir çanak gibiydi.

Unutmak istemiyorum bunları,
Göğün damarlarını gördüm,
Fırtına kırının yaban keçisini,
Koşar küpeşteme saçsız sakalsız...
Ağaç gibi yırtılan karanlığı,
Koca kulaklı lodosu, o fili,
Ah yay biçimindeydi ölüm.

Yalnızlıktır denizin tek yasası,
Aşkın altın yasasıdır o.
Bir gün kum uyanır, ay gıcırdarsa
Çalınırsa bir gün gömük kapımız
Kalamazsın sabaha inen suda,
Kalk kürek, yola düşmenin sırası,
Aşkın altın yasasıdır o.

Kükürt rengindeki ağzı gecenin
Üfürdü huysuz karanlıkta
Sintineme düşçül bir ateşböceği,
Kömürdüm, tahtaydım, kurumuş anız,
O böcek oldu yangını teknemin,
Anladım kuşun, yıldızın gizini,
Başladım usuldan yanmaya.

Söndüremezdi kimse bu ateşi,
Kıyıdan kesilmiş sularda,
Kara hem yakındı şimdi, hem çok uzak,
Bir yanyanaydım onunla, bir yalnız.
Devirdim bütün yüklediklerimi
Ve demiri uykuda bırakarak
Bindirdim eskil kayalara.

Parçalanıyordum kimse bilmeden,
Ateştim cevizin içinde,
Ve bir gece içinde bilmeden öldüm.
Ey gece, nereden yol bulacağız,
Ey yaralı göğsüme düşen yelken,
Ya sen kürek, solmuş rüzgâr gülüm,
Ya sen ne diyeceksin, söyle!

Deniz durdu, mumyası yıldızların
Erir gün görmüş kayalıkta,
Ve yürüdü sabah, denizin ineği.
Ölünce ne yapsak sabah oluruz...
Ah kara yakındı ve darmadağın
Kuşları durmuş zaman kadar eski,
Taşları hüzün olan kara.

Kopmuş uykunun iskeletiyim ben,
Artık yelin göğsü olamam.
Gördün mü ölümün gözündeki mor rengi,
Söyle, ölüp dirilen tanrı, Tammuz,
Ay yapraklarının indiği bu dam,
Eski düşleri taşır mı yeniden,
Koca karınlı kuşlar gibi.

Bir yanda parçalanmış teknem durur,
Sert tütünüyle gün bir yanda.
Kara yakındı önce, hem çok yakındı,
Elimi uzatsam tutardı ama
Yalnızlıktır denizin tek yasası,
Bütün ölüler unutulur,
Yaşayanlar kalır tek başlarına.

Akşamleyin kaptan, birkaç gemici
Gelip dizildiler kıyıya.
Tutunacak bir tekne arar gibiydi
Ayağı kayan meltem ve cıgara
İçerek konuştular gizli gizli,
Bense dalgın bakıyordum, boşuna
Koparılmış süsendim sanki.

Çalıştılar bir hafta, Ağustosun
Altısında bütün iş bitti.
Kesik baş çapa, iplerim, küreklerim
Kumsalda şaşkın bir yığındır şimdi.
Tüter el ayak, tüter ıslak odun,
Denizin uzaklardan getirdiği
Yabancı, anlamsız bir şeyim.

# ZAMAN SU GİBİ

## YAPRAK

Şirvanlı Kasım anlatmış derler,
Kudurarak ölmüştü içkiden.
Bir yorumcuya göre de eskiden
Bu illet yoktu,
Yalandır Şirvanlı'nın kudurduğu.

"Kapıya oturmuştum, alnımda günün eli,
Küçük taşlar akarsuyun içinde.
Bilmiyorum ondan önce mi, sonra mı?
Bir dilenci mi, derviş mi ne,
Elinde ateş gibi taze bir yaprak,
Uzattı yaprağı 'Yerde buldum,' dedi.
Sonra yürüdü gitti, dağ bayır,
Dere tepe."

Sağ bacağı kesik Gıyas dinlemiş bunu,
Son nefesinde dili tutulan dedesinden,
Bir deve işinde mi ne aldatmış Muhammed'i.
Kim bilir doğru mu, değil mi?

"Kıyıdan bir alkış sesi geldi,
Ağaçların ordan, ta balkona,
Odanın güneşli duvarına değin.
Kalktım yürüdüm balkona.
Beyaz bir gemi geçiyordu yakından,
Mendil sallıyordu küpeştede biri
Ağaçların altındaki kalabalığa.
İyi biliyorum, çocuktum o zaman.
İnsanlarsa evlerine çekilmişlerdi,
Bomboştu denizin üstü ışıktan,
Ağaçların altında kurumuş ağaçlar,
Delik deşik bir sessizlik ve kum.
Döndüm, içeri girdim gene,
Altın kalay kakmalı aynaya baktım,
Saçlarıma, sakallarıma baktım,
Çürüyen gözlerime, fersiz dişlerime baktım,
Güvercinler dolaşıyordu odada."

## BAĞIŞLAYIN HEPİMİZİ

Oturmuş içiyorlardı yağmur altında
Toprak gibi kabarık kabarık saçları
Bir yığın pilsen, birkaç votka...
Kadınlarsa soluk, zayıf, üzgün.
Oysa Ekim bile çıkmamıştı daha.

Oydu, görür görmez tanıdım.
"Merhaba, dedim, beni tanımadın mı?
Denizden cesedini çıkarmıştık canım,
Giyimli kuşamlı.
Sallana sallana bir gelişin vardı hani..."

"Unutmuşum, bağışlayın," dedi.

## HAVUZ

Bilge Matias'ı dinle öyleyse,
Bütün şiirlerini ve giysilerini yakmıştı.
Kenti yakıyorum diye bağırmış sözde.

"Baktım güneşin rengi bulanmış suda,
Taş taşı öğütüyor, ışık ışığı,
Yel suyu kırıyordu eriyen suda.
Baktım yapraklar bembeyaz dişler gibi,
Baktım üstüm başım bulanmış toza toprağa.
Anladım, çok kalmışım orda..."

## SABAHA KARŞI PADİŞAHIN TİTREMESİ

Haremde yere mindere
Uzanmış sızmışım kusmuk içinde
Guguk kuşunun uçtuğu mutlu
Saatta murassa kalkanı saran al
Rengi titrer bir kızın gece,
Ben ki sayıları karıştırırım,
Ben kapıları bilmiş değilim hiç,
Ah titremezdim, ürpermezdim hiç,
Bedalışanın nerde, Kıpçak ve Bağdat,
Horasan'ım ve Karaman'ım niçin gelip de
Örtmezler üstünü padişahın, üşümüş.

## İLKYAZA HİTİT YALVARISI

Neşaş giysileri üstümüzde
Yalvarıyoruz!

Eğer sen nehirlerin, çeşmelerin içindeysen
Buraya gel!

Eğer sen çobanların arasındaysan
Kaç buraya gel!

Eğer sen Güneş Tanrının yanındaysan
Buraya gel!

## BELLEROPHON'UN KIZGINLIĞI
## ve
## LİKYALI KADINLAR

Değer miydi bunca kızgınlığa,
Gidip ayağa kaldırmaya denizi,
Tüm toprak tuza boğulsun da,
Kurusun zeytinli Likya?
Ve dalgaların, başta kanatlı at,
Görünce köpüre köpüre geldiğini,
Kıyıya yürüdü Likyalı kadınlar,
Konuşmadan aralarında,
Kaldırdılar uzun eteklerini,
Dalgalara gösterdiler tüylü, kabarık
Yerlerini çırılçıplak.
Sallanır tüy ve saç rüzgârda...
Utandı deniz, durdu önce,
Sonra ağır ağır geriledi.

## İLK KRALLAR

Ah ilk krallar unutulmaz!
İki dilde, Hititçe ve Akadça,
Tutsu bırakan Kral Hattusilis,
Evet, hastalanmıştı Kuşşara'da,
Ama oğlu Huzziyas'ı bunun için mi
Attı veliahtlıktan? Bu yüzden mi
Torunu Mursilis'i geçirdi
Onun yerine? Kraliçe Haştayar da
Karşı komakta haklıydı belki
Ölüm döşeğindeki kocasına.
Bereket Halpa savaşı çıktı da
Dirlik düzenlik yeniden kuruldu
Yüksek duvarlı Hatuşaş'ta,
Kral Anitta'nın kargıladığı.

## KADEŞ SAVAŞI

Asi ırmağının bir yakasında Muvattali
Ayakta, askerleri arasında,
Durmuş bakıyordu kıpırdamadan.
Irmağın öbür kıyısında Firavun,
Ramses, savaş arabasına çıkmış,
Gözlerini dikmiş karşıya.
İşte bütün bildiğimiz bu.
Gerçi tarih uzun uzun anlatır,
Ama bu bakışma kalır, kalsa kalsa.

## ÇOCUK AKLIMIZ

Ne bilsin Krezüs, zengin Krezüs,
Çocuk aklımızın huyunu ne bilsin!
Kim olsa sorardı onun yerinde,
Kızılırmak'ı geçmeden önce,
Savaşmadan önce Kurus'la,
Pteria'ya varmadan önce.

Kehanet gerçekleşecek, büyük
Bir devlet yıkılacaktır, geçince
Krezüs Kızılırmak'ı o gün.
Ne bilsin Krezüs, tutkun Krezüs,
Başına geleceği ne bilsin,
Yıkılır Kurus'un devleti sandı.

# PAS

Arslan sütü emmiş Kral Telephos,
Bergama kıyılarına çıkan Akhaları
(Gidiyorlardı Troya savaşma)
Püskürttüğü zaman Bakırçay'da,
Bilmiyordu gemilerin birinden
Atlayacağını Akhileus'un
Elinde uzun kargısı.

Unulmaz bir yara açmıştı kargı,
Ne çiçek tozu, ne çamur, ne şarap,
Yara kapanmak bilmiyordu.
"Bunu yapan iyi eder," dedi Bilici.
Akhileus'un ardına düştü Telephos,
Çaresiz, Troya'ya doğru.

Oysa kapanmayan yaraya
Kargının pasını salık vermişti
Bilici.

Baş yanı okunamamış bu yazının,
Kimin olduğu da belli değil.
Neyse sen söze bak, ses önemli değil.

Sonra evde ne buldumsa yedim,
Ekmek, badem, tere.
Yalınayak atlamışım ata,
Sabahın şarabı öylesine çılgındı ki,
İnsanların arasından geçtim gittim
Dörtnala."

## KUŞLARLA BULUTLAR

Bir hanın mahzeninde bulmuştum,
Bakır bir lambanın altında,
El yazması eski bir isagoci,
Belki de Selçuklu'dan kalma.
Her sayfasında şarap lekeleri.
Yazıcısı mı, bir okur mu, bilemem,
Sonuna doğru, gizli bir yerine
Katmıştı şu korkunç sözleri:
"Gökyüzüdür zarı beynimizin,
Kuşlar, bulutlar gezinir içinde."

"Sevgilisi ölmüştü, ağlamıştı omuzumda,
Karalar giymişti, sesi kısık,
Ben boyanmam, demişti, bir daha."

Köse Xintas şöyle sürdürüyor sözünü:
"Zaman su gibi geçer, ölüm acısı
Nedir ki! Yolda gördüm bir gün,
O beni görmedi."

## ÇİNGENELER

"Denizi hatırlıyor musun, derin denizi,
Çılgına döndürür kuşları Kasımda?
Denize cazur cuzur inen güneşi de mi?
Yok canım! Ya altında çingenelerin oturduğu
Ağaç? O da mı kalmadı aklında? Kaç yıl oldu
Öleli?"

İskender'i gören Giula'dan kalmış
Saçma sapan bir hikâye.
Giula şimdi nerde?

"Yalınayak bir dilenci geldi yanıma,
Granikos suyunun kanlı kıyılarında.
— Kesenin yarısını bana ver, dedi,
Hakkımdır benim o para.
— Neden? diye sormuşum dalgınlıkla."

Dalgınlıkla sormuş Giula.

## MUŞTULAR OLSUN

"Kim safer çıktı diye muştularsa,
Ben de onu muştularım," dedi.
Ükkâş gelip "Muştular olsun," dedi,
"Safer çıktı gitti."

Eyaz mı anlattı bunu, Zeid mi?
Eskiyen söz simya gibidir,
Taş, bakarsın, altın oluverir.

"Babamı gördüm düşümde,"diye anlattı,
"Öylesine ağladım, yalvardım da,
Anlamadı, belki de hiç tanımadı."

"Elbet oğlum," dedi öğretmen Kirişna,
"Ruh ölümsüzse eğer,
Ölümlü duyguları anlar mı?"

## DENİZDEN DÖNER GİBİ

Ulyss denizden adasına döner gibi
Dönmek istiyordu Hades'ten yaşama.
"En önce köpeğim tanıdı beni,
Şunun sevincine baksana!"
Diyordu, dün olmuş gibi anımsayarak.
"Gümüş leğene soktuğum ayağımdaki
Yara izi beni tanıtlar."

Ve ölümsüzler gelir, ölümsüzlükleri,
Leğenleri, yaralarıyla var olmaya,
Tanık göstererek köpeklerini.

# LİRİK ŞİİRLER

## SEVİNCİN YARISI

Kuşlar yağmur yağdırır da
Yağmur güneşe vururdu ya
Ben sana gelirdim

Sevincin yarısı ağzımda
Zambağa birikir sabahlar
Ovalar atlara binerdi

Kulesine koşuşunca deniz
Cebimde geceden yıldızlar
Arılarla ballarla kanımda

Yüreğim avuç olurdu da
Sonra çeşme de olurdu ya
Mutsuz dönüşler ayında

Ben sana gelirdim.

## KAPI

Güvercinler gülüşünü buldum dün
Biri yitmişti kızıllıkta
Birinde ay elmaları

Sallanıyordu defne bakışların
Kırılmış amyant yatağımda
Sabahçıl kamçı yatağımda

Ne yanıma dokunsam sevda
Kapasam gözlerimi büyür
Gümüşsü gezegeni acının

Sus o kapıyı bulamazsın
Bir yanımda düşün tutsak yağmuru
Sabrın boz taşları öte yanımda

Asmalar sesini duydum dün.

## YILDIZ

Evren esrisin diye gövdende
Tuttum elinle bir dünya dokudum
Savatlı ayı taktım bileğine

Bak yaz kıyısından limon çiçeği
Yüklü kızarık gece yükseliyor
Köpeklerin uyuduğu bahçemize

Minderlerimizi ansı, nerdeyse
Doğar o anasonlu yıldız
Kırılmış dağın balkonundan.

Uzanalım, kavağın ve beynimin
Kum saatlarını duyuyor musun
Tenle karışıyor, sürgünlerinle.

Kaktüs bana bir ağıt söyle.

## DARI

Biber çiçeği kokusundaydı gün
Değirmi gün, ebem kuşağı saçlarında,
Göğsünün tacında ses veren.

Bense darı gibi darmadağındım,
Saçılmış eteklerinin ayma,
Korkusuna kelebek ellerinin.

Dudağının ışığına karışmış,
Gözlerinin ipeğine ya da,
Kendi başına, garip, gezgin.

Zamanı ölçtüm de yitirdim
Ve rüzgâr bir o yana bir bu yana,
Koparır durur boşluğunu

Yoncalarla, köpüklerle, kuşlarla.

## KENDİ BAŞINA

Yağmurla ses olup çıksın,
Dallansın dumanlı ağaçta bensiz,
Vursun yürüyen şafağa gölgesi,

Gülde dolaşan arı gibi göksel,
Suyun kabuğunda gerçek parıltı,
Başağı sallayan ay gibi,

Arabasız bir yıldızın kamçısı
Gibi kıvrılsın gökyüzünde seçik,
Gün gibi boyasın denizi,

Ekmeğin yanında tuz gibi esmer,
Su anıtı gibi her yerde olsun,
Kimi desin, "Kimin bu sevi?"

Kendi başına sansın kimi?

## YAZIT

Kıyılar vardır nokta nokta
Bacaları görünür uzaktan ilk
Sonra gövdeleri çıkar ortaya,

Güvercinin damda unuttuğu ay
Gibi mor çiçekler olur ya
Karıştırır yüreği kanla,

Geçmişin dilsiz köprüleri
İri sevileri vardır gezegen,
Elimizde kovalarla her akşam

Getirip boşaltırız kuyusuna
Bulunmuş şeyler kuyusuna
Yitirilmişler kuyusuna

Menekşelerden bir yazıtla.

## LALE

Ellerimle soydum seni, ilkyazın
Taç yapraklarını açması gibi,
Nar gibi diş dişti tezcanlılığın.

Ah şakıyan ormanı solukların,
Öpüşün, bakışın yüreği,
Soran, diri sessizliğinde.

İsteğinin damı uçmuştu göğe,
Uğultulu sarı kelebeklerdi
Dört bir yanından boşalışın.

Bağladım seni dişlerimle
Doymak bilmez ipekböceği gibi,
Ay gibi yarıktı kırmızılığın

İki dilim lale döşekte.

## ASMA

Denize bakıyorduk ikimiz de,
Çocukluğun ve ben. Kayık limanı
Şaşırttı düşüncemi zamanlardan.

Burda mutluluk bir kalıttır,
Alnının değdiği eski denizden,
Köpükten, geleceğin saklandığı,

Öpüşmeyi bilmezdin, bilmediğin
Gibi yedi renkli asmadan
Yapılmış burcu yok sevdayı.

Yanmış kömür yükünü düşüncemin
İndirdim yalısız kıyıya,
Bir midyeydi açtım zamanı,

İçindeydi zamanı ikimizin.

## YELPAZELİ KARANFİL

Esrikliğimi koydum ellerine,
Gözlerine altın gölgeyi,
Uyumuştum hani bir kez içinde.

Emziren bir sundurma gibiydin sen
Özsuyu balıklı bir akça ağaç
Geceyi uzatıyordu enine.

Uyandım baktım ki büyümemişim,
Üç perili saç kilidinin
Yabani gül ağacı gecesinde.

Al boyacılar, yeşil boyacılar,
Hangi kuş sallamıştı kederimi,
Unutma yelpazeli karanfili

Düşümde katılan olup bitene.

## İSTASYON

Peronu kocamış bir istasyonun,
Bilmediğim akşam saatı, hüzün
Yanımda, şaşırdım yönleri.

Yukarda bırakmıştım seni, gökte,
Karanlıktı ağaçlar ve yol,
Karanlıktı ak giysilerin.

Gece, o hazne, yabancı taş,
Ağaçların üstündeydi penceren,
Artık ses ve demir onamaz beni.

İşte burda saatlardayım,
Saatler hiçbir yerde değil, değil
Ne bu yönde, ne de o yönde,

Yukarda bırakmıştım seni, gökte.

## KIRLANGIÇLAR

Güneş kovanında portakal
Kuşluk vaktinin düşüdür
Yıldız oluverir dudaklarında.

İşte yolunu şaşırmış da
Solgun çiçeklerin şeytanı
Üzüntüsü olmuş akçıl şarabın.

Bir yel kalktı denizden doğru
Yüreğimse boşanmış kırlangıçlar
Ey ten ne buldun dünyada!

Yitti eteğinin ucu köşeden
Artık deminki mitologya
Gökyüzüne dönüşür taş giyimli.

Uyurgezer bir bakışla.

## AT

Bak çözülen saçların bu
Önümüzde doğuran çimen,
Belki de örtük göğsünün yarısı.

Mavi mavi camlar topladım
Yoksul fıskıye yıldızları
İsa da düşünde böyle yapardı.

Tok sesli havuzlar vardır ya
Nereye gidersen git melekleri
Aşk çanları çalar yanında.

Zakkum dallarında uyumuş
Vişne renkli akşamüstleri
Bir şey sorma, titreyen kalbim

Bizi örten gölgenin rahvan atı.

## KUZGUN

Ah bu benim sıkıntım, kan dolmuş ay.
Ardı yalnızlığın vadisi
Ah yorgun argın uyanış sabaha.

Bildik kuzgunu taşırım günlerce
Cibril'in toprağı avuçlaması
Gibi koparır kanımın taşını.

Bir kubbe gibiyim değirmi göğe
Benim pilpayelerim sensin
Hâreli porfirden dört tane.

Ah acı, ah beklemiş şarap
Yaşamamak isterdim seni
Yolda olmak isterdim bir çingene

Arabası gibi hüzünle.

## ORMAN

Kuşların bakışından büyülenip
Dalmışım akşamın alacasına
Yetmez mi uzun gün unutmak için?

Mumlarını söndürdü ağaç
Ardında ne duman, ne yağ, ne koku
Boşluğunda aklım dönenir boşa.

Büyük Pan öldü ve bütün kervanı
Ağlayaraktan ardı sıra,
Senin öten berin, şuyun buyun hep...

Sembol ormanları demişti Baudelaire,
İmgesiz düşünemez miyiz,
Sevemez miyiz ki sözcükler

Seni almış kendi ormanlarına?

## İSA'DAN ÖNCE

Lesbia, Catullus'un sevgilisi,
Kuğu boyunlu, belki de esmer,
İsa'dan önce seviştiler.
Birinci yüzyılda, Julius Caesar'ın,
Cicero'nun yaşadığı Roma'da.

Ama Lesbia şimdi daha erinçli
Ölümsüz epigramlarında Catullus'un.
Hepimiz yaşadık, nedir ki zaman!
Ölüm insanla geldi dünyaya
İnsanla gitti dünyadan.

## ARAMA O AĞAÇLARI

Artık arama o ağaçları,
Yaz öğlesinde kırmızı dutlar gibi
Masaya yanıp sönerek dökülen
Işığın ve gölgenin anısını.

Artık arama o ağaçları
Altında hiç kimse yok artık
Yalnız beyaz örtüde gölge ve ışık.
Bir yanıp bir sönüyoruz.

# TROYA ÖNÜNDE ATLAR

# TROYA ÖNÜNDE ATLAR

## *I. Koşu*

Kör bir ozan anlattı bunları,
Atların da ruhu vardı Troya önünde,
Ta Hades'ten duyulurdu kişnemeleri,
Atsız bu kişneme ölüleri ürpertir,
Köpeği deliye çevirirdi.
Kimi de Troya önünde nal sesleri gezinirdi,
Gömülmemiş bir atın erinçsiz ruhundan.

O gün Aklılar başka biri için yarışsalardı
İlk ödülü Akhileus götürürdü barakasına.
Çünkü ölümsüz atları vardı,
Onları Poseidon vermişti babası Peleus'a,
Peleus da oğluna armağan etmişti.
Şimdi atlar yas tutuyorlar Patroklos'a,
Yürekleri burkuk, toprağa değiyor yeleleri.

Diomedes Tros atlarını koştu arabasına
O atları savaşta Aineias'tan almıştı.
Bir tanrı kurtarmıştı Aineias'ı.
Sarı Menelaos kalktı sonra, Atreusoğlu,
Tanrısal yiğit koştu arabasına iki at,
Agamemnon'un kısrağı Aithe'yi, kendi atı Podargos'u.
Antilokhos koşum taktı Pyloslu atlarına.
Sonra Köroğlu kalktı, koştu Kır At'ı.
*Her yanında çifte kanat*
*Bilmez yakını ırağı.*
Kendini beğenmiş Tahta At'ı çıkardılar sonra,
Yayıldı ortalığa yanık sedre kokusu.
Huylandı öbür atlar bu büyülü kokudan.
Sonra göründü Muhammed'in damadı Ali'ye
Benzer iyi huylu Düldül, edep yeri kapalı,
Dolandı çok tanrılı atlar arasında ağır ağır,
Gözleri iyi görmüyordu.
Başını yana eğen İskender'in Bukephalus'u
Geldi sonra, Hint kızları gibi derin bakışlı.
Güneyden yana bakıyordu ikide bir,
Sezmiş gibi Granikos suyunun yakınlığını.
Elcid'in Babeica'sı, derken Rocinante çıktı
Ağlayarak.

Anlatma bana atları!
Bilirim, ana rahminden gelir, gece, karanlık
Bir ahırda lamba tutar biri, ışık titrer
Samanların üstünde, hayvanın öksürüğü ve soluğu...
Başını döndürür bakar, "Bana benziyor mu?"
"Sekili mi ayakları?"
Anlatma bana atları!
Sabahın yerden kesilmiş tarlaları ve çığlık
Çığlığa suları gibi gök yarığından atlayan
Kanatlı Pegassos! Gençliğim benim, oğlum!
Delirmiş bir zamandı, yas, ölünün öcü, gövdesiz kuş,
Kırılan yıldız, unutulmuş bir günün yarısı.
Tohumsuz küçük göller ölüm anıtı gibi yükselen,
Ve giysisiz boşluk, yılgın uzay, o bitmeyen
Koşu... Atlar, atlar. Yaşlananı görmedim hiç.
Kimi yelesiyle devirmek ister burçları,
Kiminin eşeler toprağı hâlâ toynakları.
Anlatma bana atları!
Yüreğim kaldırmıyor düşündükçe vurulup
Vurulup yerlerde yattıklarını, anlatma,
Anlatma bana, görmedim Troya savaşını.

Duydun mu?
Bursalı oto tamircisi Mehmet'in duyduğunu?
Katran, balık ve çam tahtası kokulu,
Yatışmamış çayırsı kadın kokulu kentin
Önceden bildi diye yakılacağını,
Ağulu yılan sokmuş Laokoon'u.
Kıvranıp duruyorlarmış çoluk çocuk
Rüzgârlı İlion kıyısında.
Kıyılarda birikir ölümün artıkları,
Yaşamın ve sevginin artıkları
Düşüncede yitirilen ve bulunan sözcük,
Sonsuzluk, aranan kırık bir yontu gibi.
Kıyılarda birikir ün, yücelik ve düşman.
Çünkü deniz daha bitmemiştir, uykusuz
Ve yarı yarıyadır, çöker delikli fıçısında
Tortulanarak eski ölülerden.
"İzmir fuarından otobüsle dönerken
Gördüm, bir bulut sarmıştı İlion'u."

Bütün kitapları gaz odalarına atmışlar,
Dresden'de, Köln'de, Münich'de.
*Über allen Gipfeln ist Ruh*
"Gökte uçaklarla kuşlar çarpışıyor,
Kanatlar, tüyler, gagalar yağıyormuş kente."
Duydun mu?
Hep yabancı kızlar çalışır bizim genelevlerde
Adları La, Li, Lu...
"Peki,
Dağa bırakılan çocuk ne oldu?
Şimdi herkesin ağzında bu konu.
Kurda kuşa yem mi oldu dersin ormanda?
Parçalarını olsun bulamaz mıyız?
Parçalardan bir insan çıkmaz mı ortaya?
Hem ne olur, olmaz mı, gövdesiz olsa?
Olur, olmaz, olsa?"

"Sabaha karşı,
Gecenin kırıntılarını bir anda toplayıveren
Güvercin gibi sürekli aç bir saatta,
Doğmamış çocuklar kurar düşlerin yayını,
Kadın düşünde gördü çocuğu ve yangını."
"Demek çocuğu dağa bıraktılar, düş ve yangın
Kaldı. Keşke düşü bıraksalardı."

"Evet korktuk düşten, gereği buydu,
Elimizde değildi düşü yorumlamamak,
Yorumun gereğini yapmamak da öyle.
Çocuk büyüyünceye değin bekler yangın,
Beklesin gelecek günün kötürüm yazıtı,
Beklesin kuş gagalarının yaraladığı ayna,
Şarap her zaman içilir ve bekletilir,
Çünkü kırmızıdır sıçrayan kanın rengi,
Gidip gelen günün ve uzayan şarkının rengi.
Bölmedik mi günü yediye, geceyi beşe?
Bu uykusuz direncin suyunu mühürlemedik mi?
Biz atmadık mı ayı bunca uzağa doğumdan?
Biz uzatmadık mı uykunun ağır bacasını?

Beklesin gizemli suda bekleyen kamış,
Ve ayın kuru eteğinden bakan göz kuşu,
Kent kurulmadan taşı kör eden kar bıçak,
Ah beklesin bekleyecek olan alın bekler,
Tut gelgitin ucundan derim tutar ve bekler.
Sürer gider su, toprak, usun arsız otu,
Atlı karınca, örtüler, tapınak ve merdiven,
Sürer ölümsüz mutluluk, iç sıkıntısı,
Bekleriz bize verilmiş olanı yaşayarak."

"Ah çok çekmiş yorumcu!
Taşıyabilecek miyiz dersin birlikte
Kim bilir kaç yıl sürecek kaygımızı?
Yarınımızın ne olacağını bilmiyorduk
Gene de bilmiyoruz, ama bir umut bu çocuk,
Umutsuzluğumuzun umudu.
Git bul ormanda onu."

Orman, çıplak yerlilerin attığı büyülü
Bir ağdır ve sanki avlanmış, şaşkın
Bir at gibi dağ, kurtarmak ister başını,
Tırmandıkça tırmanır çukur sularına
Göklerin.
Aşağıda ,
Surlarla deniz arasında, dokuz kez yıkılmış
Surlarla, yedi kez ıssız kalmış deniz arasında,
Düşle yangının iki kanadı arasında,
Hiçliğin tek kurşunu zamanı uzatan
Ve acele söğütleri ölümün dilinden
Konuşturan dayanıklı ırmak horonu ile
Bitişin komşu duvarı Boğaz arasında
Dönüyordu atlar... Yaşlananı görmedim hiç.
Kimi yelesiyle devirmek ister burçları,
Kiminin eşeler toprağı hâlâ toynakları.
Bir yanda armağanlar bekliyordu: Bir kadın,
Kulplu bir üçayak, altı yaşında bir kısrak,
Ateşe değmemiş bir kazan, iki kulplu bir kap.
Bağırmalar, nal sesleri, toz duman...
*Über allen Gipfeln ist Ruh*
"Peki,
Dağa bırakılan çocuk ne oldu?"

"Şu mavi boncuğu gördün mü? Bir deveci
Tuttu onu geçende. Tuhaf adamdı doğrusu,
Hem fal baktırır, hem dövüşürdü yılmadan
Falına karşı. Anlamam ben. Boğulmuş
Geçerken Fırat'ı. Aç bir köpektir fal,
Kovalarsın, döner gelir, bulur seni.
Şu önümdeki kurşun ne bileyim kimin falı?
Macbeth'e kral olacağını söyledim,
Ama öldüreceğini söylemedim kralı.
Zamanı uzatmak da elimde değil,
Kısaltmak da. *Yat sat tat ksanikam.*
Bak, gözümü kırptım, her şey geçti gitti,
Yarın dündür, dünse daha gelmedi.
Şu bakla, tuttuğun çocuk olsun, itiyorum,
İniyor dağdan aşağı... Ne kadar zaman geçti?
Bilemem. O mu, değil mi, bilemem gene.
Bir lamba yak, akşam başkadır ışığı,
Gece yarısı başka, bambaşka sabaha karşı.
Ama lamba aynı lamba.
*Santana ksana dharmas.* İnan, inanma."

Orman sen elimi tutunca başlardı,
Yarılırdı bir incir gibi ortasından.
Koşardık yukarı iki büklüm, soluk soluğa.
Alabalıklarla düşe kalka, çam pürleri
Keserdi hızımızı, Elimi Bırakma, Elimi
Bırakma...
Sonra kayardık ta aşağılara.
Ve alçalırdı sessizlik bir ağaç gibi
Kök salardı sende ve bende, arayarak
Toprağın sıraya dizilmiş suyunu.
Ayçiçeğinden göğüslerin döner ışığa,
Yürürdüm göğsünde öğle saatları gibi,
Yürürdüm bir anıt kemeri gibi iki yanında.
Sonra gene başlardık koşmağa,
Yukarı, daha yukarı, çukur sularına
Göklerin. Öperdim seni, titrerdin, parçalanmış
Anları birleştiren sevi düş görmez. Ey orman,
Ey avlanmış atın falı, ey yeniden başlamanın
Aç güvercini! Falımız yok bizim.
Yaktık onu göçmen kuşların gözlerindeki
Benek, gagalarındaki tekçil dane gibi
Daha gün doğarken. Falımız yok bizim.

# "TROYA ÖNÜNDE ATLAR" İÇİN BİRKAÇ SÖZ

"Troya Önünde Atlar" adlı şiirim için bir açıklamada bulunmak gereğini, önce orada kullandığım iki Hintçe ve bir Almanca söz dolayısıyla duydum. Fakat böyle bir işe girişince de, esin kaynaklarım, alıntılar ve konu üzerinde kısaca durmanın yararlı olacağı düşüncesine vardım.

Paris'in dağa atılması masalında, bana çelişkili görünen bir sorun bulagelmişimdir. Troya Kralı Priamos'un karısı Hekabe' nin, Paris'e gebe iken gördüğü korkulu düşü yorumlayan kâhin, doğacak çocuk yüzünden kente felaket geleceğini söylüyor; bu yoruma inandığı kesin olan baba, çocuk doğunca, yırtıcı hayvanlar paralayıp öldürsün diye onu İda'ya (Kazdağı) attırıyor. Çelişik durum şuradadır bence: Tanrılar biçtikleri yazgıları, birtakım belirtilerle (bu arada düşlerle) duyuruyorlardı; konumuzda tanrı sözcüsü kâhinin yorumuna inanılması, gerçekte tanrıların yargısına uyulması gerektiğini gösterdiği halde, nasıl oluyor da ölümlü Priamos'un alacağı korunma önlemi ile bu yazgıdan sıyrılınabileceğine güveniliyordu? Tanrıların saltık istencine inanç ile, bu istencin alt edilebileceği görüşü bir arada bulunabilir miydi?

Sorun, ilkçağlardan günümüze değin, değişik biçimlerde, tazeliğini korumaktadır. Tanrıları kurbanlar sunarak yatıştırma, tanrılardan kaçarak, gizlenerek korunma, zaman zaman da onlara karşı gelm... bir tanrıya karşı başka bir tanrının korunumuna girme um gibi çabalar ve eğilimlere mitologyalarda çokça rastlanıyor. Tek tanrılı dinlerde gene kurban, dua ve tövbe, benzeri işi görmektedir. Ayrıca, sözgelişi İslamlıkta irade-i külliye, irade-i cüz'iye biçiminde görünen bölünüm ise, kulun öteki dünyada cezalandırılabilmesi için bulunmuş gibi görünen bir sorumluluk töresini ortaya çıkarmaktadır; irade-i cüz'iye olmasaydı, kulun cezalandırılması olanağı ortadan kalkacaktı, bundan ötürü de kulun orantılı özgürlüğü kabul ediliyor. Demek konu-

nun özü, insanüstü güçler istencinin saltık olup olmadığıdır. Doğa ve toplum yasalarına karşı bireyin durumu tartışmaları, konunun daha yeni biçimleri olarak görünüyor. Bireyin zorunluluk altında bulunduğu ya da özgür olduğu sorunu, Schelling'den Sartre'a değin çeşitli yorumlara yol açmıştır.

Paris'in dağa atılması konusunda ise, tanrıların istenci yerine geliyor sonunda. Demek çocuğun ölüme bırakılması, insanüstü düzenin yenilmesini sonuçlandırmıyor; olsa olsa, sonuç belki geciktiriliyor denebilir, ama Paris dağa atılmasaydı da felaket gene zamanında ortaya çıkacaktı; çünkü Paris, dağ yerine kentte büyüyecek, gidip Helena'yı kaçıracak ve bu olay bir savaş nedeni olarak, biçilen süresi dolunca belirecekti.

Bu konudan, tartışmaya katılmak için değil, şiirsel bir çalışmaya yön verebileceği umudu ile yararlanmayı kurdum. Gerçekte de bunların çoğunu, şiir yazmadan önce değil, yazarken ve yazdıktan sonra düşündüm.

Çalışmalarım, başka sorunlarla da karşılaştırdı beni; geriye, daha geriye baktıkça, tarihsel zaman başka bir biçime giriyor, hatta yok oluyor, ortaya anakronik bir geçmiş, giderek zamansız bir geçmiş bütünü çıkıyordu. Bu geçmiş bir sıra olaylardan kurulu bir zincir değil, bütün bu olayların iç içe girdiği eşzamanlı bir görünüm oluveriyordu artık. *Göçebe Denizin Üstünde* adlı kitabımdaki birtakım şiirlerde bu zaman sorununa takılmıştım, o zamanki düşüncelerimi daha da geliştirdim, geçmişle gelecek birbirine karışıyordu ve şimdiki zaman şaşırtıcı bir kaypaklık içinde eriyordu. Sanki Paris'in doğması ile İlion'un yakılması arasındaki süre hiç geçmemişti ve bu bakımdan orakl tümden yitiriyordu anlamını, ya da zaman dışı bir saltığın kendi kendine konuşması oluyordu.

*İlyada*'nın XXIII. bölümünde, arkadaşı Patroklos'un ölümünden dolayı girdiği yastan çıkan Akhileus'un, Aklıalı kahramanlar arasında düzenlediği yarışmalar yer alır. Şiirimin birinci bölümünde bu yarışmayı, anakronik bir yöntemle işlemeğe çalıştım. Homeros'un, "ölümsüz", "tanrısal" gibi sıfatlarla anlattığı atların arasına başka tanınmış atları da sokmakla geçmişi zaman bakımından arılaştırmayı denedim. Böylece uzaktan bakıldığında düş, düşün yorumu, önlem ve savaş tek bir parça

durumuna giriyordu. Bu yolla, konudan, zaman sorununa geçmek olanağını elde etmeyi düşündüm.

II. ve IV. bölümlerde geçen Almanca dize Goethe'nindir, "Bütün tepelerin üstü sessizdir" anlamına geliyor. Dize'yi bulmakta bana yardım eden Haldun Taner'e teşekkür ederim. Dizenin alındığı şiirin adı, "Wanderers Nachtlied"dir.

V. bölümdeki "Yat sat tat ksanikam" ve "Santana ksana dharmas" sözleri Hintçedir. İlki, "Her şeyin süresi göz kırpmak kadar kısadır" anlamına, ikincisi de "Geçici varlıkların anlarının dizisi" anlamına geliyor. İkisi de Budizmin temel ilkeleri niteliğindedir.

M.C.A

(Varlık dergisi, Kasım 1972)

# YAŞARKEN

*Yağmur yağar kadırgalar üstüne*
*Ey çağlar boyu bekleyen ölüler*

## YENİ BİR DÜNYA

Dünyada geçirdim çocukluğumu
İnsanlardan eşya yaparlar
Kırmızı bir orman iki boyutlu
Kendi başına yağardı kar.

Gör ki, öldüğümde bilmedim,
Elimde bunca sözcük kaldı,
Nerde geçecek benim erginliğim
Bu dünya bir daha olmalı.

Bir dünya daha olmalı, burada
Bir yerde, o kadar yakın ki,
Seslensem duyulacak belki,
Belki başladım onu yaşamaya.

## ŞAŞIRTICI KARŞILAŞMA

"Çok eskiden yaşadım bu ânı ben"
Dersiniz şaşkınlık içinde.
İlk girdiğiniz bir ev, bir merdiven,
Birden güneş vuran pencere,

Ve tam sırasında tiren düdüğü...
İşte böyle gelmişti siz dünyada
Değilken bir gün öğle üstü
Bu renklerle bu sesler bir araya.

Yaşamak anımsamak mıdır yoksa?
Sanmam, biz de bir sestik belki
Birileri için yıllar önceki
Şaşırtıcı karşılaşmada.

## ZAMANLAR

Hepsini gördüm ayrı ayrı,
Kuşların zamanı tunç rengindedir.
Tanrılardır taşın zamanı,
Denizin zamanı ölür dirilir.

Göğü tanıyamadım, yok ki,
Sahipsiz zamanlarla doldurmuşlar,
Ama ordan iner o eski
Ölümsüz sevdaların zamanı kar.

Ve havlamayan dev köpekleriyle
İnsanın zamanı... Olmayan
Ama hayalet bir yasemin gibi kokan,
Toprağımız eşelendikçe.

## TAŞ

Bir yanımca sen, bir yanımca
Horatius'un sevdiği akasyalar,
Taş bir kabartmadan alınma
Ayrıntı gibiyiz, eski ustalar

Yanyana koymuş başımızı,
Bedenimizi göstermiş karşıdan.
Balıklı bahçeler, ay kovanları...
Çekiçle kazınmış yer-zaman.

Ve kimi gün düşünürüm de
Zamandan düşle arınmış bu taşı
Götüremez kederin arabası.
Avutur beni bu düşünce.

## ZAMAN MI GEÇTİ NE

Zaman mı geçti, yok ben mi esriktim,
Zakkuma bağlardım güneşi,
Gecenin ağır ununu elerdim,
Ay benîisrail zeytini.

Anlıksal birliğin simgeleriydi
Gülkurusu, altın ve tirşe,
Sirinksin yediveren sesi,
Aselbent, buhur kokuları içinde.

Ölmüşüm orda bir aralık,
Unutuverdim konuştuğum dili,
Ama ağacın kendisiydi,
Kavramı değildi görünen artık.

## ELLER KOLLAR

Hani Cahit Sıtkı Tarancı
Derdi ki, "Nerde hareket ben orda,"
Supervielle de öldü, unutamadı,
Aklı hep elinde kolunda.

Der ki, bir ölüyü konuşturarak,
Gençliğimde yazdığım şiir:
"Başımı kaşımak, çiçek koparmak,
El sıkmak istiyorum arada bir"

Hafiftir düşün, uçup gidebilir
Bir koku ağırlığı kadar,
Yanlarımda ellerim kollarım var
De ki, onlar bana yetişir.

## YILDIZLAR

Gözkapağı bir yeryüzünün,
Deniz, kıyıya vurur belleğimde,
Belki yağmur yağar gündüzün
Ama damlalar hani, toprak nerde?

En çabuk ormanı unuttum
Meğer ben bir ormanmışım eskiden,
Düş'müşüm de meğer düş görüyorum,
Öteki berikiymişim ben.

Gece ölülerin anı gülüdür,
Ay unutulmuş ilk gününde,
Ama bize de bir gök verilirse
Bakarsın yıldızlar görünür.

## SÖZCÜKLER

Denizin dilidir İsa'dan beri
Tam anlaşılırken kar yağar,
Kuşların dili barbar dili
Kutsanmış atların diline çalar.

Yeni doğan çocuğa kim dediydi,
"Uykunda geyiklerle konuş!"
Belki de bir gece sürdü sürmedi
Ki ölen çarçabuk unutmuş,

Ne ölen var, ne doğan oysa
Bir şey tek başına konuşur durur,
Sözcükleri gün olur, gece olur,
Sesi benzer ağaca taşa.

## AÇIK PENCERE

Evlere kapılarından girmeli.
Bütün bitkiler göğe ağar,
Acemidir akşamlar yürek gibi,
Bir maden gibi damar damar.

Yoğun bir ezgi ile geldi,
Melek gibi yoktan var olan
Gökyüzü, o küçük balonlar kenti,
Ağartırdı geceyi an an.

Vakit işte, ölümü düşünmeli,
Açık olmalı pencereler
Bir ruhumuz varsa, ki derler,
Aranır açılmış pencereleri.

# İÇİNDEKİLER

BAŞLARKEN
Ukde 11
Beklemek 12
Son Liman 13
Döneceğim 14

RAHATI KAÇAN AĞAÇ
Netice 17
Alışamadım 18
Yolculuk Şiirleri 19
Mutluluk Şiirleri 21
Ağız Mızıkası 25
Yolculuk 26
Bir Misafirliğe 28
Islık Çalmak 29
Yeni Baştan 30
Serçe 31
Ellerimiz Gibi 32
Rahatı Kaçan Ağaç 33
Kışlanın Ortasına Yağmur Yağdı 34
Ölü 35
Tezgâh 36
Alaturka 37
Ağaçların Yukardaki Yaprakları 38
Rüya 39
Noktürn 40
İkinci Harbi Umumi 41
Fotoğraf 42
Evlâd-ı Şühedâ 43
Ölmüş Bir Arkadaştan Mektup 44
Teselli 45

Mezarlık 46
Senden Utanıyorum 47
36.7 48
Yörük Mezarlığı 49
Her Gece Böyle Değilim 50
Yalan 51
Bizden Sonra 52
Gün Batarken 53
Yeni Yol 54
Günlerimiz 55

TELGRAFHANE
Lirism 59
Dayan 60
Sevda Rüzgârı 61
Bir İlkbahar Şiirine Başlangıç 62
Çocukluğumun Gündüz Uykuları 63
Seni Düşünüyorum 64
Şınanay 65
Dünya Güzeli 66

*Hazineler İçindesin*
Gökyüzü Haritası 69
Tohum 70
Düzenli Dünya 72
Medeniyet 74
Ahlak 75
Tarih Okurken 76
4x400 Engelli 78
Hayvanat Bahçesi 79
Zavallı Etem 81
Hazineler İçindesin 82
Apartıman 83

*Çürük*
Boğaziçi'nde Ayın On Dördü 87

Açlar 89
Çürük 90
Çare Yok 91
Tabutçu Dükkânı 92
Telgrafhane 93
Çok Güzel Şey 94
Dursun Bebeğe Ninni 95

YANYANA
Gelecek 99
Faltaşı 100
Nereden Çıktı 101
Bize Bağlı 102
Yanyana 103
Kapı 104
Akıncı Ruhlar Yahut Çalışan Kazanır 106

*Bilmeceler*
Hiroşima 109
Atom 110
Ölüm 111
Barış 112

*Güzel Düş*
Köyde Başka 115
İto 116
Kundura Boyacısına, Kiraz Ağacına... 117
Güzel Düş 120
Anı 121
Ant 122
Olsun da Gör 124

MASAL
Nergis ile Yankı 129
Defne ile Avcı 133

KOLLARI BAĞLI ODYSSEUS
Kolları Bağlı Odysseus 137
Kitaba Ek 174

GÖÇEBE DENİZİN ÜSTÜNDE
Göçebe Denizin Üstünde 179
Kediler 186
Karanlık Çiçeği 188
Ses 188
Masamız 189
Güneş Salıncağı 190
Bu Kırlangıçlar Gitmemişler miydi? 191
Yanyana Her Şey 192
Geçen Hiçbir Şey Yok 193
Abidin Londra'da... 194
Köpek 195
Yıldızlar 196
Arkasında 197
Düşünceler Vardır 198
Cinsel İlişkiye Övgü 199
Yağmur 200
Bulutlar Olduk 201
Şiir Yazmak 202
Eski Tiranlar 203
Martı 204
Sokağa Çıkıyorum 205
Evler Yeniden Beyaz 206
Ufak Göllerinde 207
Unuttum Kendimi 208
Tek Bir Deniz Kalır Ortada 210
Güvercin 211
Çağırsam Suyu 212
Ağulu Mantar 213
Yanyana Dalgınlık 214
Sessizlik Taşları 215
Sevincim 216

Gelgit 217
Gözlerim Mavi 218
Atatürk'ün Bir Saatı Vardı 219
Defne Ormanı 220
Ay Üzerine Açıklamalar 221
Bakır Çağı 225
Bir Sümer Tableti 227
Ağaç Oldum 230
Yaşlanmadan mı Yaşayacağız 231
Kımıltısız Arılar 232
Bardak 233
Kapıyorum Açıyorum 234
Koştum Geldim 235
Tek Başına 236
Ana Tanrıça 237

TEKNENİN ÖLÜMÜ
Hüzünlü Bir Akşam Borusunun Ezgisi İçin Söz 241

*Güneş Saatı*
Güneş Saatı 247
Unutmak Kuşlardır 248
Ateş Yakarken 249
Ben Başka Dünyadan 250
Çiçek Satan Kız 251
Yeni Dalga 252
Kayık 253
Zincir 254
Baş Dönmesi 255
Değirmen 256
Kök Gibisin 257
Duvarlar 258
Teknenin Ölümü 261

*Zaman Su Gibi*
Yaprak 271

Güvercinler 272
Bağışlayın Hepimizi 273
Havuz 274
Sabaha Karşı Padişahın Titremesi 275
İlkyaza Hitit Yalvarması 276
Bellerophon'un Kızgınlığı... 277
İlk Krallar 278
Kadeş Savaşı 279
Çocuk Aklımız 280
Pas 281
Yalınayak 282
Kuşlarla Bulutlar 283
Zaman Su Gibi 284
Çingeneler 285
Kardeşler 286
Muştular Olsun 287
Ölümsüz 288
Denizden Döner Gibi 289

*Lirik Şiirler*
Sevincin Yarısı 293
Kapı 294
Yıldız 295
Darı 296
Kendi Başına 297
Yazıt 298
Lale 299
Asma 300
Yelpazeli Karanfil 301
İstasyon 302
Kırlangıçlar 303
At 304
Kuzgun 305
Orman 306
İsa'dan Önce 307
Arama O Ağaçları 308

*Troya Önünde Atlar*
Troya Önünde Atlar 311
Troya Önünde Atlar İçin Birkaç Söz 321

YAŞARKEN
Yeni Bir Dünya 327
Şaşırtıcı Karşılaşma 328
Zamanlar 329
Taş 330
Zaman mı Geçti Ne 331
Eller Kollar 332
Yıldızlar 333
Sözcükler 334
Açık Pencere 335

İÇİNDEKİLER 337

# Melih Cevdet ANDAY

## Rahatı Kaçan Ağaç

(Toplu Şiirleri I)

"Son zamanlarda Melih Cevdet'i daha çok anlıyorum. (...) Senelerdir, durmadan yenilikler peşinde koşuyor. Her şiiri bir tecrübenin mahsulüdür. Melih Cevdet'e çok az şiir söylüyor diyenler o şiirlerin ne ince süzgeçlerden geçirildiğini sezdikleri vakit ne kadar haksız olduklarını anlayacaklardır." (1 Mayıs 1946) "Melih Cevdet 'Rahatı Kaçan Ağaç' adlı şiirinde mesut bir ağaçtan bahsediyor. O ağaç mesuttur; çünkü saadet kelimesini bilmiyor. Sadece, tabiat içinde yaşıyor. Tabiatsa güzeldir, sevilir; tabiat içinde, ancak mesut olunur. Halbuki insanlar içinde yaşayan, insanlardan gönül çekmeyi, dert çekmeyi öğrenen insan kolay kolay mesut olmaz. Ağacı, kuşu, karıncayı kıskanır. Melih Cevdet de aynı kıskançlığı duyuyor." (1 Kasım 1946)

– Orhan Veli Kanık

Bu kitapta Melih Cevdet Anday'ın ilk şiirleri ve 1946-1975 yılları arasında ilk basımları yapılan altı yapıtı bir arada sunuluyor: Rahatı Kaçan Ağaç (1946); Telgrafhane (1952); Yanyana (1956); Kolları Bağlı Odysseus (1962); Göçebe Denizin Üstünde (1970); Teknenin Ölümü (1975). Kitaba ayrıca bu yıllar içinde yazılmış başka şiirler de eklenmiştir.

ADAM

adam 259

ISBN 975-418-393-7